
Maj 2022

Støtte til unge med handicap i overgangen fra barn til voksen

Bilagsrapport 1: Sagsbeskrivelser

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-442-6

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	INTRODUKTION TIL BILAGSRAPPORT	5
Læsevejledning		5
KAPITEL 2	OVERBLIK OVER SAGSBESKRIVELSERNE	6
KAPITEL 3	SAGSBESKRIVELSE OM ANDERS	14
KAPITEL 4	SAGSBESKRIVELSE OM OSKAR	20
KAPITEL 5	SAGSBESKRIVELSE OM RIKKE	26
KAPITEL 6	SAGSBESKRIVELSE OM MARIE	32
KAPITEL 7	SAGSBESKRIVELSE OM PERNILLE	39
KAPITEL 8	SAGSBESKRIVELSE OM MAJA	43
KAPITEL 9	SAGSBESKRIVELSE OM ANNA	48
KAPITEL 10	SAGSBESKRIVELSE OM MIA	53
KAPITEL 11	SAGSBESKRIVELSE OM SIGURD	57
KAPITEL 12	SAGSBESKRIVELSE OM ALICE	62
KAPITEL 13	SAGSBESKRIVELSE OM PETER	66
KAPITEL 14	SAGSBESKRIVELSE OM LEA	69
KAPITEL 15	SAGSBESKRIVELSE OM BASTIAN	73
KAPITEL 16	SAGSBESKRIVELSE OM JEPPE	76
KAPITEL 17	SAGSBESKRIVELSE OM ALEX	79
KAPITEL 18	SAGSBESKRIVELSE OM IDA	83

KAPITEL 19 SAGSBESKRIVELSE OM JESPER 87

KAPITEL 1

Introduktion til bilagsrapport

Social- og Ældreministeriet har bedt Ankestyrelsen gennemføre en undersøgelse om, hvad der sker, når unge med handicap, der inden det fyldte 18. år har modtaget støtte efter servicelovens børnehandicapbestemmelser, fylder 18 år og overgår til voksenbestemmelserne i blandt andet serviceloven.

Denne bilagsrapport er en del af denne undersøgelse og er bilag til Ankestyrelsens rapport, *Støtte til unge med handicap i overgangen fra barn til voksen*.

Bilagsrapporten indeholder konkrete og anonymiserede sagsbeskrivelser om overgangen til voksenbestemmelserne for unge med handicap. Sagerne er altså ikke konstruerede, men anonymiserede beskrivelser af faktiske sagsforløb, hvor unge med handicap er overgået fra børnebestemmelser til voksenbestemmelser. Beskrivelserne er udarbejdet af medarbejdere i Ankestyrelsen på baggrund af i alt 17 sager, hvor den ene eller begge forældre har modtaget tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42 og/eller personlig og praktisk hjælp eller støtte til den unge efter servicelovens § 44, jf. § 83 i et samlet omfang svarende til 20 timer eller mere ugentligt. Sagsbeskrivelserne handler derfor alle om familier, som har modtaget tabt arbejdsfortjeneste. Det på nær to sager, som er eksempler på sager, hvor forældrene ikke fik nogen støtte grundet de unges handicap til trods for et stort støttebehov, da begge unge var anbragt.

Der bliver i ovenfor nævnte rapport refereret til disse sagsbeskrivelser.

LÆSEVEJLEDNING

Bilagsrapporten består af følgende kapitler

Kapitel 1: Introduktion til bilagsrapporten

Kapitel 2: Overblik over sagsbeskrivelserne

Kapitel 3-19: 17 sagsbeskrivelser fordelt på hver sit kapitel

KAPITEL 2

Overblik over sagsbeskrivelserne

Til undersøgelsen har vi set på i alt 17 konkrete sager fra 10 forskellige kommuner. Det har vi gjort med henblik på at vise konkrete eksempler på, hvilken støtte vi ser før og efter det fyldte 18. år til unge med handicap, og hvorvidt der er indikationer på tilstrækkelig støtte efter det fyldte 18.år. De 17 sager handler om unge, der har modtaget en del støtte inden det fyldte 18. år¹.

Sagsbeskrivelserne handler stort set alle om familier, som har modtaget tabt arbejdsfortjeneste. Det skyldes en afgrænsning i undersøgelsens opdrag til sagsbeskrivelser om unge, hvor det har været at kriteriet, at den ene eller begge forældre har modtaget tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42 og/eller personlig og praktisk hjælp eller støtte til den unge efter servicelovens § 44, jf. § 83 i et samlet omfang svarende til 20 timer eller mere ugentligt. Der er dog medtaget to beskrivelser - Rikke og Bastian – hvor dette ikke gør sig gældende. Disse to sager har vi valgt at medtage, da de begge har et stort støttebehov inden det fyldte 18. år, og grunden til at forældrene ikke modtager nogen støtte skyldes anbringelse af den unge uden for hjemmet.

Alle sagsbeskrivelserne indeholder informationer om den unges funktionsnedsættelse og situation forud for det fyldte 18. år. Derudover fremgår det af beskrivelserne, hvilken støtte de unge har modtaget i alderen 15-17 år og 18-20 år efter serviceloven og anden relevant lovgivning.

Hver beskrivelse indeholder også oplysninger om, hvordan kommunen har forberedt den unges overgang til voksenlivet, herunder hvilke netværks- og overdragelsesmøder, der er blevet afholdt. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne på baggrund af den nye bestemmelse i serviceloven § 19 a fremadrettet skal begynde forberedelsen af overgangen til voksenlivet ved det fyldte 16. år¹. Forberedelserne skal være tværgående, helhedsorienteret og foregå i dialog med den unges forældre. I forberedelsen skal blandt andet indgå overve-

¹ Unge, hvor en eller begge forældre har modtaget tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42 og/eller personlig og praktisk hjælp eller støtte til den unge efter servicelovens § 44, jf. § 83 i et samlet omfang svarende til 20 timer eller mere ugentligt.

jelser om behov for hjælp af støtte som følge af funktionsnedsættelsen eller lidelsen, uddannelse, beskæftigelse og forsørgelsesgrundlag mv. De 17 sager indeholder sagsakter, som ligger forud for lovændringen i servicelovens § 19 a. Det kan derfor ikke forventes, at forberedelsen af overgangen, som fremgår af sagsbeskrivelserne eller de unges erfaringer, lever op til den nye bestemmelse. Læs mere om § 19 a i kapitel 4 i Ankestyrelsens rapport, *Støtte til unge med handicap i overgangen fra barn til voksen*.

Sagsbeskrivelserne indeholder juridiske og socialfaglige overvejelser fra Ankestyrelsen og VISO om den bevilgede støtte og kommunens forberedelse af overgangen. Der bliver i gennemgangen af sagerne ikke foretaget en juridisk vurdering af de enkelte afgørelses rigtighed.

17 sager giver ikke mulighed for at udlede, hvilken støtte kommunerne generelt giver til unge med handicap før og efter, de unge fylder 18 år. Det vil sige, at sagsbeskrivelserne ikke giver mulighed for at afdække, i hvilket omfang den praksis, som vi ser i de gennemgåede sager, gør sig gældende generelt.

Sagsbeskrivelserne er konstrueret på baggrund af indkaldte sager fra 10 kommuner. Det har været et kriterie, at de indkaldte sager ikke må have været påklaget til Ankestyrelsen. De 17 sagsbeskrivelser er derfor et udsnit af ikkepåklagede sager, hvilket har betydning for det billede af overgangen til voksenlivet, som de 17 sagsbeskrivelser viser.

Undersøgelsens metode i forbindelse med sagsgennemgangen og interviewene med medarbejdere i henholdsvis Ankestyrelsen og VISO fremgår i kapitel 8 i Ankestyrelsens rapport, *Støtte til unge med handicap i overgangen fra barn til voksen*.

Støttemuligheder før og efter det fyldte 18. år

I nedenstående tabel 2.1 giver vi et overblik over de støttemuligheder til unge med handicap. Der er tale om støttemuligheder efter serviceloven og anden relevant lovgivning. Støttemulighederne er udvalgt efter, hvilke støttemuligheder Ankestyrelsen har erfaring med, at unge med handicap får fra de er 16 til 20 år. I tabellen er støttemulighederne oplistet efter, om den unge kan modtage støtten før, efter eller både før og efter det fyldte 18. år.

TABEL 2.1 UDVALGTE STØTTEMULIGHEDER FØR OG EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Før det fyldte 18. år	Både før og efter det fyldte 18. år	Efter det fyldte 18. år
• Netværks- eller samtale grupper, SEL §11, stk. 3 • Samtaleforløb, SEL §11, stk. 7 • Særlige dagtilbud og hjemmetræning, SEL §§ 32 og 32 a • Merudgifter, SEL § 41 • Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 • Personlig og praktisk hjælp og støtte, SEL § 44, jf. § 83 • Aflastning/afløsning, SEL § 44, jf. § 84, stk. 1 • Vedligeholdelsestræning, SEL § 44, jf. 86, stk. 2 • Ledsagelse (12-18 år), SEL § 45 • Foranstaltninger, SEL § 52	• Hjælpe midler, SEL § 112 • Forbrugsgoder, SEL § 113 • Støtte til køb af handicapbil, SEL § 114 • Boligindretning, SEL § 116 • Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2	• Efterværn, SEL § 76 og § 76 a • Personlig og praktisk hjælp og støtte, SEL § 83 • Rehabiliteringsforløb, SEL § 83 a • Afløsning/aflastning, SEL § 84 • Socialpædagogisk støtte og ekstern bistøtte, SEL § 85 • Genoptræning og vedligeholdelsestræning, SEL § 86, stk.2 • Selvudpeget hjælp, SEL § 94 • Kontant tilskud, SEL § 95 • Borgerstyret personlig assistance (BPA), SEL § 96 • Ledsagelse, SEL § 97 • Merudgifter, SEL § 100 • Beskyttet beskæftigelse, SEL § 103 • Aktivitets- og samværstilbud, SEL § 104 • Midlertidigt botilbud, SEL § 107 • Længerevarende botilbud, SEL § 108 • Pasning af nærtstående med handicap, SEL § 118 • Virksomhedspraktik, LAB § 57 • Ansættelse med løntilskud, LAB § 66 • Vejledning og opkvalificering, LAB § 91 • Ressourceforløb, LAB § 112 • Fleksjob, LAB § 116 • Revalidering, LAB § 142 • Mentorstøtte, LAB § 167 • Førtidspension, PSL § 20

Note: SEL er en forkortelse for serviceloven, STU er en forkortelse for lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, LAB er en forkortelse for Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og PSL er en forkortelse for pensionsloven.

I Ankestyrelsens oversigt over støttemuligheder til unge med handicap i overgangen fra barn til voksen² kan man læse mere om de fleste af støttemulighederne, som er oplistet i tabel 2.1. I oversigten beskriver vi:

- Bestemmelsens formål og målgruppe
- Eksempler på hvilke indsatser, der kan iværksættes efter den pågældende bestemmelse
- En opsummering af hovedpointerne fra relevante principmeddelelser, der handler om bestemmelsens formål og målgruppe

² "Støtte til unge med handicap i overgangen fra barn til voksen - Ankestyrelsens beskrivelser af bestemmelser på området" (Ankestyrelsen, 2022). Denne er offentliggjort sammen med denne undersøgelse på ast.dk.

- Henvisninger til for eksempel vejledninger eller forarbejder, som beskrivelsen er baseret på.

Støtte inden det fyldte 18. år

I nedenstående tabel 2.2 fremgår det hvilke former for støtte ud over tabt arbejdsfortjeneste, de unge og deres familie har modtaget, inden de unge fylder 18 år, i de 17 sagsbeskrivelser.

TABEL 2.2 STØTTE FØR DET FYLDTE 18. ÅR I DE GENNEMGÅEDE SAGER FORDELT PÅ STØTTEMULIGHEDER

Støttemuligheder	Eksempler i de anonymiserede sagsbeskrivelser
Netværks- eller samtale grupper, SEL §11, stk. 3	Anders, Ida og Pernille
Samtaleforløb, SEL §11, stk. 7	Oskar, Lea, Rikke
Særlige dagtilbud og hjemmetræning, SEL § 32 og 32 a	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Merudgifter, SEL § 41	Alex, Anna, Lea, Mia, Maja, Sigurd, Marie, Jesper, Oskar og Anders
Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42	Anna, Lea, Mia, Alice, Alex, Maja, Marie, Sigurd, Oskar, Jesper, Anders, Ida, Peter, Jeppe og Pernille
Personlig hjælp og støtte, SEL § 44, JF. § 83	Lea og Jesper
Aflastning /afløsning, SEL § 44, JF. § 84, stk. 1	Anna, Alice, Lea, Rikke, Mia, Marie, Maja, Sigurd og Oskar
Vedligeholdelsestræning, SEL § 44, jf. 86, stk.2	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Foranstaltninger i form af behandlingsforløb efter SEL § 52. stk. 3 nr. 3 og kontaktperson efter SEL § 52, stk. 3, nr. 6	Mia, , Maja, Anders, Jesper, Peter og Pernille
Anbringelse efter SEL § 52, stk. 3 nr. 7 herunder anbringelse på efterskole og netværkspleje	Peter, Bastian, Ida og Rikke
Hjælpebidler, SEL § 112	Rikke, Sigurd, Marie og Jesper
Forbrugsgoder, SEL § 113	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Boligindretning, SEL § 116	Rikke
Støtte til køb af handicapbil, SEL § 114	Rikke og Jesper
Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2	Maja, Mia, Sigurd, Oskar og Pernille

Note: SEL er en forkortelse af serviceloven og STU er en forkortelse af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Støtte til den unge efter det fyldte 18. år

I nedenstående tabel 2.3 fremgår det, hvilke former for støtte de unge modtager efter det fyldte 18. år i de 17 sagsbeskrivelser.

Blandt de gennemgåede sager er der eksempler på flere af de tidligere gennemgåede udvalgte støttemuligheder efter det fyldte 18. år. Imellem de 17 sagsbeskrivelser er der ikke eksempler på bevilling af forbrugsgoder, kontant tilskud, langvarig botilbud, pasning af nærtstående med handicap og en række beskæftigelsestilbud såsom beskyttet beskæftigelse, løntilskud, virksomhedspraktik, ressourceforløb, fleksjob og revalidering.

TABEL 2.3 STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR I DE GENNEMGÅEDE SAGER FORDELT PÅ STØTTEMULIGHEDER

Støttemuligheder	Eksempler i de anonymiserede sagsbeskrivelser
Efterværn, SEL § 76 a	Rikke og Bastian
Personlig og praktisk hjælp og støtte, SEL § 83	Marie og Jesper
Rehabiliteringsforløb, SEL 83 a	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Aflastning/afløsning, SEL § 84	Mia, Alice, Maja, Marie, Jesper og Sigurd
Genoptræning og vedligeholdelsestræning, SEL 86, stk.2	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Socialpædagogisk støtte og ekstern bostøtte, SEL § 85	Sigurd, Jeppe, Rikke, Oskar, Anders, Jesper, Peter, Maja og Pernille
Selvudpeget hjælp, SEL § 94	Marie
Kontant tilskud, SEL § 95	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Borgerstyret personlig assistance (BPA), SEL § 96	Rikke
Ledsagelse, SEL § 97	Rikke og Jesper
Merudgifter, SEL § 100	Anna, Rikke, Alex, Sigurd, Jesper og Marie
Beskyttet beskæftigelse, SEL § 103	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Aktivitets- og samværstilbud, SEL § 104	Anna, Alice og Sigurd
Midlertidigt botilbud, SEL § 107	Anna, Maja, Jesper og Oskar
Længerevarende botilbud, SEL § 108	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Pasning af nærtstående med handicap, SEL § 118	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Hjælpebidler, SEL § 112	Lea, Rikke og Oskar
Forbrugsgoder, SEL § 113	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Støtte til køb af handicapbil, SEL § 114	Marie

Boligindretning, SEL § 116	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2	Alice, Lea, Anna, Rikke, Maja, Sigurd, Marie, Oskar, Bastian og Pernille
Virksomhedspraktik, LAB § 57	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Ansættelse med løntilskud, LAB § 66	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Vejledning og opkvalificering, LAB § 91	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Ressourceforløb, LAB § 112	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Fleksjob, LAB § 116	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Revalidering, LAB § 142	Ingen eksempler blandt de gennemgåede sager
Mentorstøtte, LAB § 167	Peter
Førtidspension, LSP § 20	Anna, Marie, Lea, Mia, Alice, Sigurd, Anders, Rikke

Note: SEL er en forkortelse af Serviceloven, STU er en forkortelse af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, LAB er en forkortelse for lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og LSP er en forkortelse for lov om socialpension.

Støtte i de 17 sagsbeskrivelser før og efter det fyldte 18. år

I nedenstående tabel 2.4 har vi oplistet sagsbeskrivelserne og tilføjet, hvilken støtte de unge får før og efter det fyldte 18. år for at give et overblik over alle sagsbeskrivelserne. Som det fremgår af tabellen, ser vi, at de unge og deres familier modtaget flere former for støtte både inden og efter, at den unge fylder 18 år.

TABEL 2.4 STØTTE FØR OG EFTER DET FYLDTE 18. ÅR I DE GENNEMGÅEDE SAGER FORDELT PÅ SAGSBESKRIVELSER

Støtte før det fyldte 18. år		Støtte efter det fyldte 18. år	
Anders	- Netværks- eller samtale grupper, SEL §11, stk. 3 - Merudgifter, SEL § 41 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Kontaktperson efter SEL § 52, stk. 3, nr. 6	-	- Socialpædagogisk støtte og ekstern bostøtte, SEL § 85 - Førtidspension, LSP § 20
Oskar	- Samtaleforløb, SEL §11, stk. 7 - Merudgifter, SEL § 41 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Aflastning / afløsning, SEL § 44, JF. § 84, stk. 1 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2	-	- Socialpædagogisk støtte og ekstern bostøtte, SEL § 85 - Midlertidigt botilbud, SEL § 107 - Hjælpe midler, SEL § 112 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2
Rikke	- Samtaleforløb, SEL §11, stk. 7 - Aflastning / afløsning, SEL § 44, JF. § 84, stk. 1 - Netværkspleje efter SEL § 52, stk. 3, nr. 7 - Hjælpe midler, SEL § 112 - Støtte til køb af handicapbil, SEL § 114 - Boligindretning, SEL § 116	-	- Efterværn, SEL § 76 a - Socialpædagogisk støtte og ekstern bostøtte, SEL § 85 - BPA, SEL § 96 - Ledsagelse, SEL § 97 - Merudgifter, SEL § 100 - Hjælpe midler, SEL § 112

		- Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2 - Førtidspension, LSP § 20
Marie	- Merudgifter, SEL § 41 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Aflastning / afløsning, SEL § 44, JF. § 84, stk. 1 - Hjælpe midler, SEL § 112	- Hjemmehjælp, SEL § 83 - Aflastning, SEL § 84 - Selvudpeget hjælp, SEL § 94 - Merudgifter, SEL § 100 - Støtte til køb af handicapbil, SEL § 114 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2 - Førtidspension, LSP § 20
Pernille	- Netværks- eller samtale grupper, SEL § 11, stk. 3 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2 - Kontaktperson efter SEL § 52, stk. 3 nr. 6 - Rådgivning, SEL § 52	- Socialpædagogisk støtte og ekstern bostøtte, SEL § 85 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2
Maja	- Merudgifter, SEL § 41 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Aflastning / afløsning, SEL § 44, JF. § 84, stk. 1 - Behandlingsforløb, SEL § 52, stk. 3, nr. 3 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2	- Aflastning, SEL § 84 - Socialpædagogisk støtte og ekstern bostøtte, SEL § 85 - Midlertidigt botilbud, SEL § 107 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2
Anna	- Merudgifter, SEL § 41 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Aflastning / afløsning, SEL § 44, JF. § 84, stk. 1	- Merudgifter, SEL § 100 - Aktivitets- og samværstilbud, SEL § 104 - Midlertidigt botilbud, SEL § 107 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2 - Førtidspension, LSP § 20
Mia	- Merudgifter, SEL § 41 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Aflastning / afløsning, SEL § 44, JF. § 84, stk. 1 - Behandlingsforløb, SEL § 52, stk. 3, nr. 3 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2	- Aflastning, SEL § 84 - Førtidspension, LSP § 20
Sigurd	- Merudgifter, SEL § 41 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Aflastning / afløsning, SEL § 44, JF. § 84, stk. 1 - Hjælpe midler, SEL § 112 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2	- Aflastning, SEL § 84 - Merudgifter, SEL § 100 - Socialpædagogisk støtte og ekstern bostøtte, SEL § 85 - Aktivitets- og samværstilbud, SEL § 104 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2 - Førtidspension, LSP § 20
Alice	- Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Aflastning / afløsning, SEL § 44, JF. § 84, stk. 1	- Aflastning, SEL § 84 - Aktivitets- og samværstilbud, SEL § 104 - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2 - Førtidspension, LSP § 20
Peter	- Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Familiebehandling, SEL § 52 - Anbringelse på efterskole, SEL § 52 stk. 3, nr. 7	- Socialpædagogisk støtte og ekstern bostøtte, SEL § 85 - Mentorstøtte, LAB § 167
Lea	- Samtaleforløb, SEL § 11, stk. 7	- Hjælpe midler, SEL § 112

	- Merudgifter, SEL § 41 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Personlig hjælp og støtte, SEL § 44, JF. § 83 - Aflastning / afløsning, SEL § 44, JF. § 84, stk. 1	- Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2 - Førtidspension, LSP § 20
Bastian	- Anbringelse uden for hjemmet efter SEL § 52, stk. 3, nr. 7	- Efterværn, SEL § 76 a - Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU § 2
Jeppe	- Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42	- Socialpædagogisk støtte og ekstern bostøtte, SEL § 85
Alex	- Merudgifter, SEL § 41 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42	- Merudgifter, SEL § 100
Ida	- Netværks- eller samtale grupper, SEL § 11, stk. 3 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Anbringelse uden for hjemmet efter SEL § 52 stk. 3, nr. 7	-
Jesper	- Merudgifter, SEL § 41 - Tabt arbejdsfortjeneste, SEL § 42 - Personlig hjælp og støtte, SEL § 44, JF. § 83 - Hjælpe midler, SEL § 112 - Støtte til køb af handicapbil, SEL § 114 - Familiebehandling/samtaleforløb, SEL § 52 - Kontaktperson, SEL § 52, stk. 3, nr. 6	- Hjemmehjælp, SEL § 83 - Aflastning, SEL § 84 - Socialpædagogisk støtte og ekstern bostøtte, SEL § 85 - Ledsagelse, SEL § 97 - Merudgifter, SEL § 100 - Midlertidigt botilbud, SEL § 107 - Boligindretning, SEL § 16

Note: I denne tabel fremgår de støttemuligheder som Ankestyrelsen har erfaring med, at unge med handicap får, fra de er 16 til 20 år. Hvis de unge modtager yderligere støttemuligheder, fremgår det af de enkelte sagsbeskrivelser.
 SEL er en forkortelse af Serviceloven, STU er en forkortelse af lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov, LAB er en forkortelse for lov om aktiv beskæftigelse og LSP er en forkortelse for lov om socialpension.

KAPITEL 3

Sagsbeskrivelse om Anders

ANDERS

Anders har flere diagnoser heriblandt autisme. Anders er i medicinsk behandling for sine lidelser, men er fortsat meget styret af dem og umoden af sin alder. Det beskrives i sagen, at Anders blandt andet har svært ved at ændre vaner, er meget utryk ved at være alene hjemme og har selvmordstanker.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Merudgifter efter servicelovens § 41

Kontaktperson efter servicelovens § 52, stk. 3 (nr. 6)

Netværks- eller samtalegrupper efter servicelovens § 11 stk 3

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Inden Anders fylder 18 år, bor han sammen med sine forældre. Sociale relationer giver ikke mening for Anders, og han mødes ikke med andre end forældrene og så venner over nettet.

Som 13-årig bliver Anders sygemeldt fra skolen på grund af svære belastningssymptomer og reagerer med udadreagerende adfærd og selvmordstanker. Efter to års sygemelding med ti timers ugentlig hjemmeundervisning, bliver familien og kommunen enige om, at Anders skal fortsætte med at blive hjemmeundervist af pædagoger til og med 10.klasse. Herefter er det meningen, at Anders skal starte i et STU forløb, men kommunen og forældrene har svært ved at finde et tilbud, der egner sig til Anders.

Frem til at Anders bliver 18 år, modtager hans mor tabt arbejdsfortjeneste 26 timer om ugen. Kommunen følger løbende op på bevillingen og begrundes den med, at Anders ikke er i skole og ikke kan være alene på grund af sit store behov for støtte og guidning. Det fremgår ikke af sagen, om denne støtte kun kan varetages af moren.

Familien får dækket timer til børnepasser som merudgift, indtil Anders er 15 år. Børnepasseren fungerer også som aflastning for Anders' forældre.

Da Anders er 17 år, får han bevilget en kontaktperson i seks timer om ugen. Bevillingen gælder frem til, Anders bliver 18 år og er givet på baggrund af hans nedsatte funktionsevne og behov for særlig støtte.

Anders' mor får samtaler efter servicelovens § 11, stk. 3, som skal give moren værktøjer til at håndtere Anders. Inden da har familien modtaget et forløb hos en familiekonsulent, hvor hele familien er blevet støttet i forhold til at håndtere Anders i hjemmet.

Ud fra sagens akter fremgår det, at kommunen løbende følger op på Anders' bevillinger. Det fremgår også af sagens akter, at kommunen ikke har justeret timetallet for tabt arbejdsfortjeneste. Det ses desuden i sagens akter, at kommunen har bevilget kontaktperson inden det fyldte 18. år. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne har mulighed for at bevilge afløsning/aflastning inden det fyldte 18. år, hvis kommunerne ud fra en konkret og individuel vurdering ser, at støtten kan gavne den unge og familien. Ankestyrelsen gør desuden opmærksom på, at kontaktpersonen kan forlænges efter det fyldte 18. år efter reglerne i Servicelovens § 76 om efterværn.

I sagen om Anders har kommunen bevilliget børnepasser efter servicelovens § 41 og ikke efter servicelovens § 44. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne ved bevillingen af børnepasser efter § 44 kan vælge at lade den samme person, som har opbygget kendskab til den unge inden det fyldte 18. år, fortsætte med at yde støtten efter det fyldte 18. år efter servicelovens § 84.

Det er VISOs erfaring, at når børn med en belastningsgrad som Anders' falder ud af skolesystemet, er det rigtig svært at hjælpe dem tilbage, og at det kun bliver sværere, som tiden går. VISO understreger derfor vigtigheden af, at kommunen i denne type sager er opmærksom på at hjælpe barnet tilbage i skole. I Anders' tilfælde, vurderer VISO, at kommunen kunne have sat ind med mere støtte allerede, da Anders som 13-årig bliver sygemeldt med svære belastningssymptomer.

Generelt anbefaler VISO, at i sager, hvor der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste i et større omfang, og forældrene skal tilbage til arbejdsmarkedet eller overgå til anden

form for forsørgelse i forbindelse med, at den unge fylder 18 år, at forældrene rådgives i god tid om de ændringer som overgangen vil medføre. Kommunen kan endvidere overveje at tilpasse støtten op til det fyldte 18. år med henblik på at sikre en mere glidende overgang og lægge en plan for, hvordan overgangen bedst tilrettelægges for hele familien.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Anders får i teenageårene en ny rådgiver på børneområdet cirka en gang om året, og der ses ikke nogen samtaler om forberedelsen af overgangen, før Anders er 17 år, og Anders' rådgiver og mor kommer til at tale om overgangen til voksenbestemmelserne på et møde med et andet fokus. Her giver Anders' mor udtryk for, at de er meget frustrerede over, at Anders skal overgå til voksenbestemmelserne.

Kort tid herefter har Anders et møde med rådgiver og UU-vejleder, hvor Anders udtrykker ønske om uddannelse. Han lukker dog af overfor UU-vejlederen ved nærmere snak om uddannelsesønsker. Der bliver også afholdt et internt møde i kommunen med voksenhandicapafdelingen, jobcenter, PPR og UU-vejleder om, hvilke tilbud Anders kan få efter det fyldte 18. år. Efter mødet beder rådgiveren forældrene om at beskrive deres og Anders' forventninger og ønsker til, når Anders bliver 18 år.

Et halvt år før Anders bliver 18 år, holder forældrene møde med repræsentanter fra jobcenter, voksenhandicap og børnehandicap. Forældrene forklarer i den forbindelse, at de ønsker det bedste for Anders, uanset om det er en uddannelse eller førtidspension. De ønsker, at han ikke bliver glemt, og at han får mulighed for at lave noget spændende. Anders fortæller selv, at han generelt føler sig utryk, og at han er glad for sin mors hjælp. Rådgiveren fra voksenhandicap forklarer, at hun vil undersøge, om Anders' hjemmeunderviser eller eventuelt mor kan blive tilknyttet som pædagogisk støtte.

Som forberedelse til et internt møde i kommunen har voksenrådgiveren en snak med forældrene om muligheden for en kontaktperson samt situationen i hjemmet,

når der ikke længere er mulighed for tabt arbejdsfortjeneste. Forældrene giver udtryk for, at de er bekymrede for overgangen til voksenbestemmelserne.

Der bliver afholdt et internt møde, hvor der deltager repræsentanter fra børne- og voksenhandicap, Anders' tidligere lærer, jobcenter og lederen fra et tilbud, som giver socialpædagogisk støtte. Mødet har til formål at arbejde med fælles mål for Anders i forbindelse med overgangen til voksenlivet, og der bliver på mødet lagt en plan for Anders' opstart på det socialpædagogiske tilbud, herunder hvem der skal være Anders' kontaktperson, og at Anders' hjemmeunderviser skal bistå i opstarten. Kommunen har kort efter et møde med forældrene, hvor planen bliver drøftet.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Anders' udredning til voksenbestemmelserne foregår ved en løbende dialog mellem kommunen og Anders' forældre. Derudover fremgår der ikke yderligere udredning i sagen.

Af sagens akter fremgår der ikke en egentlig plan for overgangen, men at det fremgår, at der er løbende dialog mellem kommunen og forældrene både via mails og møder om, hvilken hjælp Anders har brug for. Anders deltager selv på nogle møder, men på grund af hans funktionsnedsættelse vurderer kommunen, at han kan have svært ved at håndtere den slags snakke. Det fremgår også af sagen, at forældrene er bekymrede for overgangen til voksenbestemmelserne. Det fremgår ikke af sagens akter, at rådgiveren fra voksenhandicap følger op på familiens forespørgsel om, om Anders' hjemmeunderviser eller eventuelt forælder kan blive tilknyttet som pædagogisk støtte.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Førtidspension efter pensionslovens § 20

Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Efter Anders fylder 18 år, bor han fortsat hos sine forældre. Anders får bevilget førtidspension på et visitationsmøde den måned, han fylder 18 år. Derudover får Anders bevilget socialpædagogisk støtte.

Anders ønsker ikke at bruge den socialpædagogiske støtte, som han er blevet bevilget. Støtten ophører derfor et halvt år efter, at Anders er fyldt 18 år. Der bliver ikke iværksat anden støtte efter ophøret af den socialpædagogiske støtte.

Ud fra sagens akter kan Ankestyrelsen ikke se indikationer på, at Anders ikke har modtaget tilstrækkelig støtte, da Anders' funktionsniveau er svingende, og der kan være perioder, hvor han er forholdsvis velfungerende. Af sagens akter fremgår videre, at Anders i perioder har det dårligere og løbende har brug for støtte til for eksempel kontakten til offentlige myndigheder. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne har en almindelig omsorgspligt, og derfor har pligt til at sikre, at de unge har mulighed for støtte i dårlige perioder.

VISO vurderer, at med de diagnoser Anders har, og da han er tilkendt førtidspension, er der risiko for, at Anders bliver socialt isoleret i hjemmet, hvis ikke kommunen eller hans forældre er opsøgende. VISO bemærker, at nogle mennesker med autisme, hvis forestillingsevne ikke er så god, kan have svært ved at forstå meningen med en foranstaltning som for eksempel socialpædagogisk støtte, og at de derfor ofte frabeder sig hjælpen. VISO understreger, at det derfor er særlig vigtigt, at kommunen skaber en god dialog med borgeren omkring, hvad formålet med støtten er.

Klagenævnet for Specialundervisning i Ankestyrelsen (KNS) bemærker, at unge med særlige behov, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, uanset om der ydes specialpædagogisk eller anden støtte, har, hvis de ønsker det, et retskrav på en 3-årig ungdomsuddannelse, der er tilpasset deres særlige forudsætninger og behov (STU).

KAPITEL 4

Sagsbeskrivelse om Oskar

OSKAR

Oskar har en udviklingsforstyrrelse, er lettere mentalt retarderet og har en række psykiske lidelser. Oskars sociale forståelse er ikke alderssvarende. Det fremgår desuden, at Oskars funktionsniveau kan svinge hurtigt.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Aflastning efter servicelovens § 44, jf. § 84

Samtaleforløb efter servicelovens §11, stk. 7

Merudgifter efter servicelovens § 41

Hjælpebidler efter SEL § 112

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Oskar bor med sine forældre og sin bror. Broren er bange for Oskar på grund af hans udadreagerende adfærd. Oskar besøger ofte noget familie, som han holder meget af. Oskar går i specialskole.

Begge forældre har fået bevilliget tabt arbejdsfortjeneste. Oskars far har en bevilling på 15 timer om ugen for at få mulighed for at blive hjemme på de dage, hvor Oskar er så dårlig, at forældrene ikke tør/kan sende ham afsted. Oskars mor har en bevilling på 10 timer om ugen for at dække Oskars behov for søvn, da det er nødvendigt, at moren sover hos Oskar for, at Oskar falder i søvn/sover roligt. Bevillingen til moren er også begrundet med, at Oskar ikke kan være sammen med broren alene, så der er behov for, at mor er der om morgenen og nogle gange om eftermiddagen. I løbet af Oskars barndom sker der løbende en regulering af timer med tabt arbejdsfortjeneste til mor, og der bliver løbende fulgt op på bevillingen til både mor og far.

Da Oskar er 15 år, bevilliger kommunen aflastning 20 timer om måneden. Bevillingen er givet for at aflaste forældrene og for at give forældrene mulighed for at være sammen med Oskars bror uden Oskar.

Kommunen bevilger to kortvarige samtaleforløb efter servicelovens § 11, stk. 7, til Oskars bror, så han kan

tale med nogen om Oskars reaktioner, og hvordan han kan håndtere disse. Oskars far har ligeledes i perioder haft en bevilling med samtaler efter § 11, stk. 7.

Kommunen får en underretning om bekymring for Oskars bror på grund af Oskars opførsel. Kommunen handler på underretningen og undersøger i samarbejde med familien, hvilke tiltag der kan være relevante, og der sættes flere tiltag i værk i månederne efter. Broren starter op i søskendegruppe, og Oskar starter i psykiatrien. Kommunen bevilliger også døgnaflastning 60 døgn om året med henblik på at aflaste forældrene og give dem overskud til broren. Døgnbehandlingen skal desuden give Oskar oplevelser og mulighed for at drøfte, hvordan han har det. Kommunen dækker forældrenes udgifter til kørsel til og fra aflastning.

Der opstår problemer med at få Oskar til at sove, når han ikke er hjemme hos sine forældre. Kommunen har en dialog med forældrene om, hvorvidt døgnaflastning er den rette løsning, og døgnaflastning ophører.

Forældrene får dækket merudgifter til kørsel til og fra fritidsaktivitet, da det bliver vurderet, at Oskar ikke kan anvende offentlig transport. Oskar kommer blandt andet i en klub en gang om måneden, og kommunen dækker merudgiften til forældrenes betaling for klubben.

Af sagens akter fremgår det, at kommunen løbende følger relevant op på støtten til Oskar og reagerer på henvendelser fra personer, som kender Oskar. Kommunen bevilger både tabt arbejdsfortjeneste til moren og faren og sørger for løbende at regulere støtten alt efter, hvordan Oskar har det, og hvad hans familie har brug for. Dette gør sig ifølge VISO også gældende efter underretningen, hvor kommunen bevilger døgnaflastning.

Det fremgår ikke af sagens akter, at kommunen har undersøgt om eksempelvis kædedyne kunne være en mulighed, inden døgnaflastningen ophører, eller alternativt har prøvet med for eksempel afløsning i hjemmet om natten eller aflastning på et andet aflastningstilbud.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Rådgiveren har løbende dialog med Oskars forældre og Oskar, inden han fylder 18 år. Da Oskar er 17,5 år, bliver der afholdt et overleveringsmøde. Oskars uddannelsessted, rådgivere fra henholdsvis børne- og voksenområdet og forældre deltager. På mødet gør forældrene opmærksom på, at de og Oskar ønsker, at Oskar flytter hjemmefra, når han bliver 18 år.

Børneafdelingen sender kort efter et overleveringsnotat til voksenafdelingen. Indholdet fremgår ikke blandt sagsakterne. Mor meddeler kommunen, at hun starter på job på fuld tid igen, når Oskar bliver 18 år.

Derudover er samarbejdet og overgangen ikke tydeligt beskrevet. Det fremgår ikke af sagsakterne, hvordan forældrene og Oskar er blevet orienteret om overgangen, herunder hvem der er den nye rådgiver efter det fyldte 18. år. Da Oskar fylder 18 år foregår dialogen primært mellem rådgiveren og Oskar.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Da Oskar er 17,5 år, bliver der udarbejdet en udredning af Oskar med henblik på at afdække, hvordan hans behov skal tilgodeses efter det fyldte 18. år. Udredningen foretages af voksenafdelingen i samarbejde med Oskar og hans mor. Udredningen understøtter, at Oskar har behov for at være i rammer, hvor der er stort kendskab til autisme og belastningssymptomer.

Det fremgår af udredningen, at familien er meget præget af Oskars udfordringer, og derfor ønsker familien af hensyn til Oskar og hans bror, at Oskar flytter hjemmefra, når han bliver 18 år.

Der bliver udarbejdet en opdateret udredning et halvt år efter, Oskar fylder 18 år. I forbindelse med denne udredning oplyser Oskar, at han gerne vil flytte i et botilbud.

Kommunen har stor fokus på en udredning af Oskar med fokus på ønsket om et botilbud. Det fremgår ikke, at kommunen har vejledt om andre former for støtte, som muligvis kunne have været relevante for Oskar.

Det fremgår ikke i sagens akter, at der har været en egentlig plan for overgangen, men at kommunen løbende har været i dialog med forældrene. Derudover er der sket en inddragelse af Oskar både før og efter det fyldte 18. år. Blandt andet indgår Oskar i udredningen, der foregår op til det fyldte 18. år.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85

Hjælpebidler efter servicelovens § 112

Genoptræning efter Sundhedslovens § 140

STU efter STU-lovens § 2

HJÆLP EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Oskar får bevilget en STU to måneder efter, at han fylder 18 år. Oskar modtager desuden uddannelseshjælp, da han er under 30 år og vurderet aktivitetsparat.

Oskar går efter det fyldte 18. år fortsat i fritidsklub, hvor han kommer alle hverdage. Tilbuddet skal tilgodese Oskars behov for støtte til at skabe sociale kontakter i et trygt miljø. Tilbuddet er også bevilget, fordi Oskar ikke kan være alene hjemme med broren.

Oskar er bevilget en kædedyne for at sikre Oskar en mere rolig søvn, hvilket også gør, at han er mere rolig i det daglige, og at han er mere oplagt til daglige gøremål. Oskar har løbende været bevilget genoptræning. Bevillingen skyldes, at Oskar har haft problemer med sin skulder.

TILPASNING AF STØTTEN EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Da Oskar er 18,5 år, får han tilbudt egen lejlighed på et botilbud med ti timers bostøtte om ugen efter servicelovens § 85. Målene med støtten er blandt andet at støtte Oskar i forhold til at få struktur på dagene heriblandt at komme op om morgenen, igangsætte praktiske opgaver, arbejde med økonomi, støtte Oskar i forhold til at gennemføre STU og lignende. Oskar bruger de tilbud, der findes i botilbuddet, og han henvender sig til personalet. Kommunen følger løbende op på denne støtte.

Da Oskar fylder 21 år, retter hans mor henvendelse til kommunen for at gøre rådgiveren opmærksom på, at Oskar er pålagt et uddannelsespålæg, og at Oskar – selv med et reduceret skema og ekstra støtte – har svært ved at gennemføre sin STU. Det er derfor ifølge moren usikkert om, Oskar vil kunne gennemføre uddannelsen.

Ud fra sagens oplysninger kan Ankestyrelsen ikke se indikationer på, at Oskar ikke får tilstrækkelig støtte i den bolig, som kommunen har fundet til ham.

Det fremgår af sagens akter, at Oskar er pålagt uddannelsespålæg, hvilket betyder, at kommunen vurderer, at Oskar kan eller kan blive i stand til at gennemføre en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse på almindelige vilkår. Ankestyrelsen kan ikke se kommunens vurdering og plan ud fra det fremlagte, men sætter spørgsmålstegn ved, om Oskar bør vurderes som uddannelsesparat. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at når en ung har svært ved at gennemføre en STU trods reduceret skema og ekstra støtte, kan det være relevant for kommunen at forholde sig til, hvorvidt den unge kan eller kan blive i stand til at gennemføre en uddannelse.

Ankestyrelsen pointerer, at kommunen desuden bør vurdere, om der er et udviklingsperspektiv for Oskars arbejdsevne, og om den afklaring og udvikling skal ske efter almindelige tilbudsmuligheder eller i et eventuelt resourceforløb. I den forbindelse finder Ankestyrelsen, at deltagelse i STU ikke nødvendigvis betyder, at den unge har udviklingspotentiale til arbejde, da der er stor forskel på indholdet af STU-forløb. I sagens akter fremgår ikke information om indholdet af Oskars STU.

Sekretariatet for Klagenævnet for Specialundervisning i Ankestyrelsen (KNS) bemærker, at ungdomsuddannelsen i videst muligt omfang tilrettelægges under hensyntagen til den unges kvalifikationer, modenhed og interesser. En kommune kan ikke afbryde en ungdomsuddannelse med henvisning til, at den unge er for dårligt fungerende til at kunne følge undervisningen og deltage aktivt i uddannelsen.

VISO bemærker, at kommunen kunne have haft mere fokus på Oskars skolegang inden det fyldte 18. år og eventuelt bevilliget en STU tidligere.

KAPITEL 5

Sagsbeskrivelse om Rikke

RIKKE

Rikke lider af muskelsvind. Rikke sidder i kørestol på grund af manglende førlighed. Rikke har ingen kognitive funktionsnedsættelser, men hun er udfordret i forhold til sociale og faglige færdigheder. Rikke har behov for støtte i sin hverdag for at bruge sin energi og sine ressourcer på en hensigtsmæssig måde.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Netværkspleje efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7.

Udgifter i forbindelse med anbringelsen efter servicelovens § 66 b stk. 4

Handicapbil efter servicelovens § 114

Støtte i undervisningen efter folkeskolelovens regler

Boligændringer efter servicelovens § 116

Afløsning og aflastning efter servicelovens § 44, jf. § 84.

Fysioterapeutisk forløb efter servicelovens § 11, stk. 7.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Rikke er placeret i netværkspleje, fordi hendes forældre ikke har den tilstrækkelige forældreevne til at tage sig af hende. Plejeforældrene modtager ikke noget vederlag for at have Rikke i pleje. Plejefamilien varetager et stort pleje- og hjælpearbejde, der hænger sammen med Rikkens kørestolsbehov og omfattende behov for hjælp i hverdagen.

Kommunen dækker plejefamiliens udgifter til blandet andet transport, ledsagelse og deltagelse i samtalegrupper. Rikke har også fået bevilget en handicapbil, og hendes plejefamilie får løbende dækket udgifter til bilen. Kommunen har også bevilget dækning af boligændringer og hjælpemidler som kørestol og badestol.

Kommunen har inden det fyldte 18. år bevilget tre timers afløsning om ugen som en følgeudgift af anbringelsen. Derudover har Rikke også en bevilling på aflastning hos en anden familie i en weekend hver måned.

Rikke går i en specialklasse og modtager i hele sin undervisningstid støtte i undervisningen svarende til 20 timer om ugen. I en årrække modtager Rikke modtager en bevilling på vederlagsfri fysioterapi flere gange om ugen.

Ud fra sagens oplysninger modtager Rikkens netværksplejefamilie dækning af merudgifter samt afløsning og aflastning.

Ankestyrelsen gør opmærksom på, at der efter servicelovens § 66 b, stk. 4, er mulighed for at bevilge tabt arbejdsfortjeneste til netværksplejefamilier.

VISO anbefaler, at netværksplejefamilien støttes i overensstemmelse med plejeopgavens omfang, dvs. at kommunen ud fra et socialfagligt perspektiv tilfører netværksplejefamilien den faglige støtte der er brug for i.f.t. de konkrete behov. VISO bemærker desuden, at kommunen kan supplere med de samme indsatser/løsninger, som hvis Rikke var placeret hos sine forældre, selvom det ikke vil følge af de handicapkompenserende ydelser, men i stedet være afledte udgifter af anbringelsen. Ifølge VISO er det svært at vurdere om familien er kompenseret tilstrækkeligt, eller om der er udækkede behov. Generelt fremhæver VISO, at det er positivt, at kommunen er obs. på netværket, og det er muligt for Rikke at blive i sit familiære netværk, men det er en stor opgave for kommunen i at understøtte anbringelsen.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Da Rikke er 17,5 år holder rådgiveren på børneområdet et uformelt møde om overgangen med Rikke og plejefamilien. Rådgiveren på børneområdet taler med plejeforældre om, at det er hårdt at være plejeforældre for Rikke, fordi der er mange ting at holde styr på, og at de bruger en del tid på at støtte hende. Rådgiveren på børneområdet snakker med Rikke om de usikkerheder, som Rikke føler i forhold til, at hun skal overgå til voksenregi. Rådgiveren på børneområdet fortæller, at der vil blive afholdt et overgangsmøde, hvor Rikke kan deltage. Samtidig bliver der udarbejdet et skema til et udvalg bestående af UU-vejleder, jobcenter, familie-, skole- og socialafdelingen. Skemaet indeholder en indstilling til indsatser, som Rikke vil have brug for i fremtiden, og Rikkens egne ønsker for fremtiden.

Kort tid efter besøger rådgiveren på børneområdet Rikke og hendes plejeforældre til et opfølgningsmøde. Udover

at der er fokus på familiens spørgsmål, så bliver der talt om STU, værgemål og Rikkens handicapbil.

Fire måneder inden Rikkens 18. års fødselsdag, afholder kommunen et netværksmøde, som er det første egentlige møde, hvor overgangen til voksenbestemmelserne er i fokus, og hvor kommunen vejleder om mulighederne for hjælp i voksenregi. Her deltager både rådgiveren på børneområdet, UU-vejlederen og en rådgiver fra voksenafdelingen, der skal se på muligheden for BPA og dækning af merudgifter efter voksenbestemmelser. Derudover deltager Rikke og plejeforældre. Forud for mødet har rådgiveren på børneområdet og Rikkens plejeforældre været i dialog om, hvem der skal deltage på mødet, hvad der skal drøftes, og hvordan familien skal være forberedt til mødet. Samtidig har rådgiveren på børneområdet været i kontakt med andre afdelinger i kommunen om, hvilke muligheder der er for hjælp.

Tre måneder inden Rikke fylder 18 år, bliver der afholdt to samarbejds møder om hendes STU, hvor børneafdelingen, voksenafdelingen, visitationsenheden og lederen fra STU deltager. Der bliver fulgt op på dette møde en måned efter, hvor der er fokus på, om Rikke kan få bevilget hjælp og støtte i forbindelse med, at hun går på STU.

Omkring to måneder inden Rikkens 18. års fødselsdag bliver der afholdt et møde med Rikkens plejeforældre. Overgangen og de ting, der skal være styr på inden, fylder rigtig meget på dette møde. På mødet taler rådgiveren på børneområdet og Rikkens plejeforældre om, at Rikke gerne vil have mere. Samme dag som dette møde tager rådgiveren på børneområdet afsked med Rikke og fortæller, at hun er bevilget en rådgiver fra voksenområdet.

Udredning efter voksenbestemmelserne

Der er udarbejdet et indstillingsskema, hvor rådgiveren på børneområdet kommer med sine anbefalinger til hjælp og støtte til Rikke. Derudover er det ikke en nedskrevet plan, men der er løbende samarbejds møder med andre rådgivere i kommunen og der indgår oplysninger fra børne- og voksenområdet samt familieafdelingen, skoleafdelingen, socialafdelingen, UU vejleder og jobcenter.

Yderligere udredning med henblik på voksenbestemmelserne foregår stort set kun i voksenregi, efter Rikke er fyldt 18 år. Det skyldes, at Rikke er bevilget efterværn hos plejeforældrene.

Det fremgår af sagens akter, at der er løbende dialog mellem Rikkens plejemor og børnerådgiveren, som har flere snakke med Rikke om overgangen til voksenområdet. Det fremgår ligeledes af sagen, at der er en tværfaglig inddragelse i Rikkens sag. Det fremgår også af sagen, at Rikkens rådgiver udviser forståelse for og tager hensyn til Rikkens begrænsninger.

VISO vurderer, at der umiddelbart har været en god koordinering i sagsforløbet, hvor der er blevet afholdt opfølgningsmøder, som både Rikke og hendes plejeforældre har været inddraget i, og hvor der er blevet oplyst om Rikkens forskellige muligheder. Samtidig er der løbende samarbejds møder.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Efterværn efter servicelovens § 76 a

Aflastning efter – bevilget som en del af efterværnet

Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85

Merudgifter efter servicelovens § 100

STU efter STU-loven § 2 og 4

Førtidspension efter pensionsloven § 20

Hjælpe midler efter servicelovens § 112

Ledsagelse efter servicelovens § 97

BPA efter servicelovens § 96

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Rikke får bevilget en førtidspension. Hun har ikke haft tilknytning til arbejdsmarkedet og hendes praktiske formåen tillader det ikke. Det bliver afklaret tre måneder, inden Rikke fylder 18 år.

Rikke får bevilget efterværn i form af en fortsat anbringelse i plejefamilien efter § 76 a. Dette efter ønske fra både Rikke og plejeforældrene. Det sker med samme begrundelse som iværksættelsen af hendes netværkspleje. En fortsat anbringelse skal også sikre Rikke en tryk og god overgang til voksenlivet. Samtidig får hun som en del af efterværnet hos sine plejeforældre også bevilget aflastning, der kan bruges til at ledsage hende til fritidsaktiviteter, sociale besøg og lignende.

To måneder efter hendes 18. års fødselsdag får Rikke også bevilget en ledsagerordning, hvor der også er bevilget timer til ledsagelse til fritidsaktiviteter. Rikke får desuden bevilget nødkald, da hun oplever problemer med fald samt socialpædagogisk støtte til samtaler og vejledning om konkrete tiltag.

En måned før Rikke fylder 18 år, meddeler kommunen, at hun er bevilget dækning af merudgifter fra den første i måneden efter hendes fødselsdag. Rikke får dækket merudgifter til handicapbil, varme, transport, handsker og

sprit. Rikke får også dækket enkeltstående merudgifter i forbindelse med et kursus samt til reparation og eftersyn af hendes handicapbil.

Rikke får bevilget en STU, men hun oplever ikke at have en god opstart på uddannelsen, fordi hun ikke føler sig godt placeret på den valgte skole. Kommunen har ikke bevilget Rikke støtte på uddannelsen, men der er ikke blevet sendt en afgørelse om det. Rikke ender med ikke at ønske at benytte sig af tilbuddet om en STU.

Rikke udtrykker, at hun gerne vil lave frivilligt arbejde og have mere mulighed for et ungdomsliv, end hun har, når hun bor hos sine plejeforældre. Rikke vil gerne undgå, at hendes funktionsnedsættelse skal være begrænsende for hendes hverdag. Rikke vil gerne flytte, men hun har svært ved at finde en passende bolig. Det har hun gjort kommunen opmærksom på, og hun ønsker en afklaring af, om hun eventuelt kan få dækket merudgifter til en bolig.

Rikke bliver boende hos plejefamilien. Mere end to år efter sin 18. års fødselsdag bliver hun bevilget borgerstyret personlig assistance (BPA), som Rikke søgte i forbindelse med sin 18. års fødselsdag. Hun er blevet udredt til denne BPA, efter hun er blevet 20 år. Kommunen bevilger hende ordningen, fordi de vurderer, at hendes behov ikke kan tilgodeses efter andre bestemmelser.

BPA afløser bevillingen efter § 76 a, § 84, § 85 og § 97. Som en del af BPA-ordningen får Rikke bevilget et forflytningskursus til hjælpere, et arbejdslederkursus og støtte til udgifter med hendes handicapbil.

Kommunen har begrænset dialog med plejeforældre efter Rikke er fyldt 18 år. Der er en løbende dialog med Rikke om hendes sag. Men næsten tre år efter Rikkes 18. års fødselsdag, giver hun udtryk for, at rådgiverne ikke har været samarbejdspartnere, siden hun fyldte 18 år, og at der har været tale om envejsdialog.

Eftersom efterværn bevilges som en midlertidig foranstaltning, der kun kan modtages frem til, at den unge fylder 23 år, har Rikkes placering i efterværn hos plejefamilien altid været af midlertidig karakter. Derefter bevilges Rikke en BPA-ordning. Ud fra sagens akter kan Ankestyrelsen ikke se indikationer på, at Rikkes behov ikke bliver dækket af en BPA-ordning.

VISO påpeger, at sagsbehandlingstiden på BPA-ordningen på 2,5 år er lang. Rikke søger om en BPA-ordning omkring sin 18-års fødselsdag, hun bliver udredt til den, da hun er 20 år, og hun bliver bevilget ordningen, da hun er næsten 21 år. Rikke giver udtryk for, at hun gerne vil flytte hjemmefra, og VISO bemærker, at det kan være svært at overskue, når hjælperordningen ikke er på plads.

Endelig bemærker Sekretariatet for Klagenævnet for Specialundervisning i Ankestyrelsen (KNS), at en STU skal planlægges og tilrettelægges individuelt ud fra den unges behov og forudsætninger, og at kommunerne skal vejlede om klagemulighed, hvis uddannelses tilbuddet er et andet end det, den unge selv har ønsket.

KAPITEL 6

Sagsbeskrivelse om Marie

MARIE

Marie har en udviklingsforstyrrelse og er mental retardering af middelsvær grad. Marie har ikke noget sprog. Hun er sårbar og følsom over for forandringer i sin hverdag og kan reagere voldsomt, hvis hun oplever for mange skift. Overordnet har Marie et lavt funktionsniveau. Marie har også modtaget behandling inden for psykiatrien.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt
arbejdsfortjeneste
efter servicelovens §
42

Merudgifter efter
servicelovens § 41

Hjemmepasning efter
servicelovens § 41

Aflastning uden for
hjemmet efter
servicelovens § 84,
stk. 1.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Maries forældre er skilt, og Marie bor hos sin mor, som hun er meget tæt knyttet til. Det er moderen, der står for størstedelen af al støtte til Marie. Marie har været i skole i et solotilbud, men hun stopper med at tage i skole, inden hun fylder 18 år, fordi hendes adfærd betyder, at hun ikke kan komme på skolen.

Maries mor modtager fuld tabt arbejdsfortjeneste svarende til 37 timer om ugen. Kommunen følger løbende op på bevillingen, og moderen udtrykker, at hun føler sig isoleret og savner den sociale del af at være på arbejdsmarkedet. Bevillingen er senest givet med den begrundelse, at Marie ikke længere kan komme i sit skoletilbud og derfor går hjemme hele dagen.

Maries mor får dækket merudgifter som følge af slid på tøj og sko. Der er også dækning af enkeltstående merudgifter blandt andet i forbindelse med deltagelse i kurser. Derudover modtager moren også en medicinbevilling.

Da Marie er 12 år, bliver det aftalt, at Marie skal begynde i en langsom opstart i et aflastningstilbud. Maries mor bliver bevilget aflastningen, så hun har mulighed for at være sammen med sine andre børn, uden at det skal foregå på Maries præmisser. Inden opstart i aflastningstilbuddet er familien bevilget en hjemmepasser 20 timer om måneden efter reglerne om dækning af merudgifter. Bevillingen ophører ved opstart af aflastningen.

Da Marie begynder sin opstart i aflastningstilbuddet, bliver moren bevilget hjemmepasning op til 30 timer om ugen frem til, at Marie er kørt ind i aflastningen. Der bevilges også dækning af merudgifter til kørsel til og fra aflastningstilbuddet. Indkøringen af Marie i aflastningstilbuddet varer over et år, hvor Maries timer i aflastning langsomt øges. Halvandet år efter opstarten i aflastningstilbuddet, har Marie overnattet der første gang. Da indkøringen i aflastningstilbuddet er gennemført, er Marie i aflastning hver anden weekend.

To år efter opstarten bliver Marie bevilget en kugledyne, der skal hjælpe hende med at sove mere roligt.

Af sagens akter fremgår det, at der løbende bliver fulgt op på bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste. Det fremgår også af sagen, at den tabte arbejdsfortjeneste løber uændret op til, at Marie fylder 18 år. Af sagens akter fremgår det samtidig, at Maries mor giver udtryk for, at hun føler sig isoleret og savner at være på arbejdsmarkedet. Ankestyrelsen oplyser, at kommunerne har mulighed for at bevilge afløsning og aflastning i hjemmet. Afløsning og aflastning kan gives med forskellige formål såsom mulighed for alenetid til forældre. Ved afløsning og aflastning modtager den unge støtte inden for velkendte rammer og uden skift i sin hverdag.

VISO påpeger, at man ved den lange indkøringsperiode på aflastningstilbuddet kunne have iværksat rådgivning til aflastningstilbuddet. Her kunne man have arbejdet med, om Marie havde brug for en kugledyne eller andre pædagogiske tiltag for at kunne sove på tilbuddet. Derudover fremhæver VISO også, at det er vigtigt at være i dialog med Maries mor om, hvorfor man arbejder med denne indsats, og om Maries mor har svært ved at give slip og har lyst til, at Marie skal have dette tilbud. VISO peger også på, at Marie muligvis har svært ved at håndtere den langsomme indkøring på aflastningstilbuddet og de mange skift, der følger med. Hun kunne muligvis have gavn af en anden indkøring, hvor man arbejder med et enkelt brat skifte.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Det fremgår i en udtalelse fra psykiatrien, at Maries mor ikke på sigt kan magte at passe hende i det omfang, som har været tilfældet indtil videre. Der skal være fokus på en langsom indkørsel hos en institution med henblik på, at Marie på sigt kan opholde sig der på fuld tid. Til en samtale med kommunen giver Maries mor også selv udtryk for, at hun forestiller sig at kunne magte at have Marie hjemme frem til, at hun fylder 18 år.

Da Marie er 17 år, bliver der afholdt et underretningsmøde, og her forklarer kommunen, at det store fokus frem til Maries 18 års fødselsdag er, at hun bliver overdraget godt til voksenområdet, så der kan findes et passende tilbud til hende.

Da Marie er omkring 17,5 år, udtaler psykiatrien, at der nu primært skal være et pædagogisk perspektiv på at håndtere Maries aggressioner.

Da Marie er 17,5 år, bliver der også afholdt et overdragelsesmøde i kommunen, hvor der deltager repræsentanter fra familie- og handicapafdelingen, myndighedsafdelingen og jobcentret. Til mødet drøfter man Maries situation og overvejer hendes fremtidige forsørgelsesgrundlag. Lidt over en måned efter dette møde, fortæller Maries mor, at hun ikke længere ønsker, at Marie skal flytte på et botilbud. Hun synes ikke, at Marie er klar, og hun synes ikke, at der er nogen botilbud i kommunen, som hun finder egnet. Maries mor giver også udtryk for, at hun ikke synes, at de er blevet vejledt tilstrækkeligt om muligheden for at søge om værgemål samt muligheden for at passe Marie i hjemmet efter hendes 18 års fødselsdag. Børnerådgiveren fortæller, at det ikke er deres afdeling, der træffer afgørelsen om de ting, og at der hele tiden har været enighed om, at Marie skulle på botilbud.

Rådgiveren fortæller, at de vil indkalde til et overdragelsesmøde, hvor Maries fremtid vil blive drøftet nærmere.

Overdragelsesmødet bliver afholdt en måned senere. Til mødet er der deltagere fra jobcentret, voksenmyndighed, UU-vejledningen og børnehandicapafdelingen. Til mødet bliver der talt om, at Marie skal direkte på førtidspension. Afdelingen for voksenhandicap mener, at Marie er oplagt til at blive visiteret til et botilbud, men at det skal aftales, hvordan det skal foregå. Afdelingen for voksenhandicap foreslår, at man forsøger at finde aflastning et sted, hvor Marie senere skal bo. Maries mor giver udtryk for, at hun ønsker at passe Marie i hjemmet, indtil hun kan komme på det rigtige botilbud. Maries mor vil også søge om fuldt værgemål.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

To måneder inden Maries 18 års fødselsdag, bliver der udarbejdet en udredning af Marie, hvor både hun og hendes moder deltager. Det bliver vurderet, at Marie er i personkredsen for en STU, men at der skal være styr på et eventuelt botilbud inden.

Af sagens akter fremgår det, at der er en løbende dialog med Maries mor, og at der bliver udarbejdet en plan for Maries overgang til voksenlivet. I sagen fremgår det, at Maries mor giver udtryk for, at hun ikke føler sig tilstrækkeligt orienteret om mulighederne efter Maries 18 års fødselsdag, hvis hun ønsker, at Marie skal blive i hjemmet. Ankestyrelsen påpeger, at kommunen bør vejlede forældre tydeligt om mulighederne for støtte efter det fyldte 18. år.

VISO bemærker, at udredningen op til det fyldte 18. år kan være et hjælpsomt redskab for kommunen ved overgangen til voksenbestemmelserne. En sådan udredning kan give en fælles forståelse for Maries vanskeligheder og behov, hvilket kan være gavnligt for såvel kommunen som Maries mor i planlægningen af den rette støtte til Marie.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

STU efter STU-lovens § 2

Selvudpeget hjælp efter servicelovens § 94

Hjemmehjælp efter servicelovens § 83

Socialpædagogisk støtte som en del af en samlet foranstaltning med hjælpen efter § 94

Førtidspension efter pensionsloven § 20

Merudgifter efter servicelovens § 100

Handicapbil efter § 114

Afløsning i hjemmet efter servicelovens § 84

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Marie bliver tilbudt STU med opstart tre måneder efter hendes 18 års fødselsdag. Formålet med bevillingen er blandt andet at gøre Marie klar til at flytte hjemmefra til et botilbud. Det er dog uklart, om Marie faktisk får startet op på uddannelsesforløbet.

Fra Maries 18 års fødselsdag bliver hendes mor ansat som selvudpeget hjælper til at yde personlig hjælp til Marie 23,5 timer om ugen. Derudover er moderen også ansat til at yde socialpædagogisk støtte til Marie 13,5 timer om ugen. Ved bevillingen bliver det vurderet, at Marie har behov for i en periode at blive mødt med støtte i en forudsigelig og velkendt kontekst. Derfor er det vurderet nødvendigt, at moderen yder støtten.

Marie bliver tilkendt førtidspension, da hun fylder 18 år.

Marie bliver bevilget en handicapbil på trivselsmæssigt grundlag. Marie får dækket merudgifter i forbindelse med kørsel. Derudover får Marie stadig dækket merudgifter til slid på tøj, medicin samt ekstra vask af tøj, lagner og håndklæder.

Fordi Marie bliver passet i hjemmet, modtager Marie en bevilling med 35 timers afløsning i hjemmet om måneden, hvor en afløser skal give Maries mor et pusterum i den daglige pasning af Marie. Da det bliver afgjort, at Maries mor skal varetage rollen som Maries socialpædagogiske støtte, bliver det også vurderet, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis Marie flytter på et specialiseret socialpædagogisk botilbud, når hun er mere stabiliseret i sin nuværende situation. Det fremgår ikke af sagen, om der er fremskridt i de planer.

Ud fra sagens akter kan Ankestyrelsen ikke med juridisk perspektiv se indikationer på, at Marie ikke modtager tilstrækkelig støtte. Det fremgår af sagen, at kommunen har fokus på, at Marie har brug for en velkendt kontekst og støtte fra sin mor, efter hun er fyldt 18 år. Det fremgår også af sagen, at det er en stor opgave for Maries mor at passe Marie i hjemmet. Ankestyrelsen bemærker, at kommunerne har mulighed for at bevilge aflastning til pårørende både før og efter det fyldte 18. år.

VISO fremhæver ud fra et socialfagligt perspektiv, at det er bekymrende, at mor varetager støtten, når psykiatrien i en tidlig alder udtaler, at man ikke skal regne med, at Maries mor på sigt kan passe hende i det omfang, der er brug for. Ud fra sagen er VISO optaget af, at Marie umiddelbart har et stort behov for specialiseret hjælp fra fagprofessionelle, hvilket hun ikke modtager meget af.

VISO bemærker desuden, at man i støtten til Marie både inden og efter det fyldte 18. år, indsætter mange foranstaltninger i hjemmet. Det kan være en sårbar situation, at Maries mor skal varetage rollen som socialpædagogisk støtte og hjemmehjælper, fordi hun potentielt bliver økonomisk afhængigt af at have Marie i hjemmet. Derfor kan det være svært at ændre i støtten senere, så Marie kommer på et botilbud eller får anden kontakt med fagprofessionelle.

Af sagen fremgår det, at både kommunen og Maries mor vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt med et specialiseret socialpædagogisk botilbud, når Marie er mere stabil. VISO påpeger, at det ikke er sikkert, at denne stabilisering vil ske. I forlængelse af, at Marie ikke nødvendigvis har gavn af lange indkøringsperioder, har hun måske behov for, at man planlægger en indflytning en bestemt dag og derfra ikke skal flytte frem og tilbage. Det kan give mulighed for, at Marie kan lære at falde til, så det bliver hendes sted.

Sekretariatet for Klagenævnet for Specialundervisning i Ankestyrelsen bemærker, at kommunerne skal sørge for, at unge, der har opfyldt undervisningspligten, og er i målgruppen for en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) får et tilbud om en STU. Grundskolen skal være afsluttet, før den unge kan begynde på ungdomsuddannelsen. Kommunerne kan ikke stille krav om, at unge i målgruppen skal påbegynde deres ungdomsuddannelse umiddelbart efter, at grundskolen er afsluttet,

men tilbuddet skal afgives i så god tid, at den unge kan påbegynde ungdomsuddannelsen i fortsættelse af undervisningen i eksempelvis folkeskolen.

KAPITEL 7

Sagsbeskrivelse om Pernille

PERNILLE

Pernille lider af autisme, angst og socialfobi. Det betyder blandt andet, at Pernille har et stort skolefravær.

STØTTE INDEN DET 18 ÅR

Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Kontaktperson efter servicelovens § 52, stk. 3 nr. 6

STU efter STU-lovens § 2

Afbrydelse af STU efter STU-lovens § 8

Netværks- eller samtalegrupper servicelovens § 11 stk 3.

Rådgivning efter servicelovens § 52

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Pernille bor hos sine forældre sammen med sine søskende. Pernilles far er bevilget 30 timers tabt arbejdsfortjeneste om ugen, fordi Pernille lider af skolevægring både i forbindelse med folkeskole og efterfølgende STU. Bevillingen løber uændret op til, at Pernille fylder 18 år.

Pernille får bevilget en STU, som bliver sat på pause, fordi Pernille ikke har et fast fremmøde. Pernille kommer kun afsted få dage på et år, og i disse dage er hun kun afsted få timer om dagen. Omkring et år efter hendes start på STU'en, overvejer kommunen, om Pernille som alternativ skal have et tilbud efter loven om en aktiv beskæftigelsesindsats. Sagen indeholder ikke oplysninger om, hvilken vejledning Pernille får herom, og hvad hun eventuelt får bevilget.

Pernille får frem til hendes 18 års fødselsdag forskellig støtte efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 6. Blandt andet ugentlige samtaler om psykoedukation og ugentlige møder med en kontaktperson uden for hjemmet for at træne social interaktion. Kommunen følger løbende op på bevillingerne og sikrer, at Pernilles svingende behov bliver tilgodeset ved bevillingen.

Pernilles forældre bliver bevilget rådgivning om at have et barn med adfærdsvanskeligheder. Forældrene er glade for vejledningen, men de synes ikke, at det rykker noget i deres hverdag. De giver udtryk for, at de har behov for anden støtte. Det fremgår ikke af sagen, at kommunen tilbyder yderligere støtte.

Af sagens akter fremgår det, at forældrene giver udtryk for, at de har behov for anden støtte. VISO bemærker her, at det kan give anledning til yderligere udredning af Pernille og derigennem afklaring af behov for yderligere støtte.

I sagen ses det ikke, om kommunen tager stilling til beskæftigelse og forsørgelse. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne skal lægge en plan i forhold til den unges beskæftigelse og forsørgelse i situationer, hvor den unge ikke kan deltage i STU. Herunder muligheder for udvikling af arbejdsevnen og behov for støtte i den sammenhæng.

VISO undrer sig over, hvad Pernilles hverdag består af nu, hvor hun ikke kan deltage i STU, og det ikke fremgår, at hun får et andet tilbud.

Sekretariatet for Klagenævnet for Specialundervisning i Ankestyrelsen (KNS) bemærker, at kommunerne har ansvaret for, at uddannelsesplanen under et STU-forløb justeres efter behov, og kan ud fra en konkret og individuel vurdering godkende elevers ønsker om midlertidige afbrud af og pauser fra uddannelsen. Kommunerne kan afbryde den unges ungdomsuddannelse, hvis den unge ikke deltager aktivt i uddannelsesforløbet. Dette kan kun ske efter en særlig procedure og på grundlag af en konkret og individuel vurdering af den unge.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Der er løbende dialog med forældrene om støtten til Pernille heriblandt dialog om, at bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste ophører, når Pernille bliver 18 år, og at begge forældre ønsker at være på arbejdsmarkedet herefter.

Kommunen vurderer gentagende gange, at Pernille på grund af angst ikke kan håndtere at have samtaler med kommunen. Hendes ønsker videregives til kommunen af kontaktperson og forældre.

Et halvt år inden Pernilles 18-års fødselsdag, holder kommunen et overleveringsmøde, hvor rådgivere fra børne-

og voksenhandicapområdet, Pernilles kontaktperson og Pernilles forældre deltager. Forud for mødet har Pernille forklaret, at hun ikke ønsker at flytte hjemmefra i øjeblikket. Der er dialog med UU-vejleder og jobcenter i forbindelse med samarbejds møder, men de bliver ikke inddraget i overleveringen op til det fyldte 18. år.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Da Pernille er 17 år, udarbejder kommunen en børnefaglig undersøgelse, og to måneder inden Pernille fylder 18 år, laver voksenhandicap en yderligere udredning af Pernille med inddragelse af forældrene. Kommunen indhenter desuden oplysninger fra psykiatrien, som vurderer, at Pernille fremadrettet vil have et stort behov for pædagogisk støtte til at strukturere hverdagen og gennemføre aktiviteter. Kommunen konkluderer i udredningen, at Pernille er meget dårligt fungerende.

Ud fra sagens oplysninger fremgår det, at kommunen har en løbende dialog med den ene forælder og desuden begrundet, hvorfor de ikke har inddraget Pernille.

Det fremgår af sagen, at forældrenes spørgsmål bliver sendt videre til relevante afdelinger i kommunen, og der sker en overlevering fra børne- til voksenhandicap. Det fremgår ikke af sagen, at der er en egentlig plan for overgangen. VISO bemærker vigtigheden af at have en plan for, hvordan støtten kan tilpasses op til det fyldte 18. år, så man får en mere glidende overgang, hvilket skaber kontinuitet og tryghed.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Pernille får bevilget socialpædagogisk støtte fra det fyldte 18. år. Formålet med bevillingen er, at Pernille skal få metoder, strategier og redskaber, der kan hjælpe hende med at skabe struktur i dagligdagen og give hende en større livskvalitet. Formålet med bevillingen er også at forberede Pernille på at kunne flytte i egen bolig med

støtte. Kommunen har løbende fokus på, at det er den rigtige person, de har ansat som støtte for Pernille.

Ud fra sagens oplysninger kan Ankestyrelsen med et juridisk perspektiv ikke se indikationer på, at Pernille ikke får tilstrækkelig støtte ved at bo hjemme med socialpædagogisk støtte. Det fremgår dog ikke i sagen om, kommunen laver en vurdering af belastningen på familien ved at have Pernille boende hjemme. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne kan give socialpædagogisk støtte i hjemmet i kombination med andre tiltag ud fra en konkret og individuel vurdering af støttebehovet.

VISO bemærker ud fra et socialfagligt perspektiv, at det er en meget stor opgave for den socialpædagogiske støtte, når der ikke er nogen anden støtte til Pernille. Ifølge VISO kan det være relevant at overveje, hvorvidt der kan skabes mere struktur og indhold i hverdagen.

I forhold til beskæftigelse og forsørgelse fremgår mulighederne for udvikling af Pernilles arbejdsevne ikke i sagens akter. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne efter retssikkerhedsloven har pligt til at foretage en helhedsvurdering af, hvilken form for hjælp borgeren skal have. I den forbindelse skal kommunerne tage stilling til blandt andet borgerens forsørgelsesgrundlag. I Pernilles sag ville det sige, at kommunen skulle vurdere, om Pernille opfylder betingelser for førtidspension, det vil sige om hendes arbejdsevne er så varigt og væsentligt nedsat, at hun ikke kan blive selvforsøgende, heller ikke i et fleksjob. Hvis kommunen vurderer, at der er udviklingsperspektiv for Pernilles arbejdsevne, skal kommunen vurdere, hvordan den afklaring og udvikling skal ske, herunder om det er relevant med et ressourceforløb, eller om afklaring kan ske efter almindelig tilbud efter beskæftigelsesindsatsloven, for eksempel virksomhedspraktik.

VISO peger på vigtigheden af et helhedsperspektiv og koordinering af indsatser således, at borgeren understøttes i at have et aktivt liv og undgår unødigt social isolation.

KAPITEL 8

Sagsbeskrivelse om Maja

MAJA

Maja lider af en udviklingsforstyrrelse inden for autismespektret. Maja skal støttes gennem hele dagen og kræver fast struktur, forudsigelighed og klare rammer. Maja bruger lang tid på at udøve aktiviteter og forholde sig til ændringer.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt Arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Afløsning efter servicelovens § 44, jf. § 84

Merudgifter efter servicelovens § 41

Behandlingsforløb efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 3

STU efter STU-lovens § 2

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Maja bor sammen med sine forældre og går i en specialklasse. Maja har i perioder skolevægring og bliver derfor undervist i hjemmet.

Majas mor får tabt arbejdsfortjeneste 30 timer om ugen for at støtte Maja i at klare praktiske og personlige gøremål. Desuden kan Maja ikke være alene hjemme i længere tid og har derfor brug for en forælder hjemme i perioder med skolevægring. Majas far får tabt arbejdsfortjeneste efter behov. Kommunen følger løbende op på bevillingerne af tabt arbejdsfortjeneste, og begge bevillinger løber frem til Majas 18-års fødselsdag. Nogle år inden Majas 18-års fødselsdag træffer kommunen afgørelse om at nedsætte forældrenes bevilling af tabt arbejdsfortjeneste med henblik på, at Majas forældre kan få kontakt til arbejdsmarkedet igen.

Forældrene får afløsning i hjemmet lidt under 300 timer om året fordelt på fire weekender med henblik på at have tid sammen uden Maja. Derudover får forældrene afløsning i hjemmet seks timer om ugen som dækning af merudgifter til børnepasser efter servicelovens § 41 for at kunne deltage i aktiviteter uden Maja. Forældrene får flere gange dækket merudgifter til kurser om autisme og til familiebehandlingsforløb.

Maja får samtaleforløb i dagbehandlingen sammen med sin mor. Formålet er, at Maja får en bedre forståelse af sine diagnoser og bliver i stand til at komme mere ud af hjemmet. Kommunen træffer afgørelse om, at Maja har

ret til STU, da hun ikke kan klare en uddannelse på almindelige vilkår. Uddannelsesforløbet indledes med et afklaringsforløb, som Maja starter i kort før sin 18 års fødselsdag.

I sagens akter fremgår det, at Maja er vant til at modtage hjælp fra andre end sine forældre i form af aflastning, og at forældrene samtidigt modtager tabt arbejdsfortjeneste for at kunne give personlig og praktisk hjælp til Maja. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne kan bevilge personlig og praktisk hjælp udført af andre end forældrene, hvis kommunen finder det hensigtsmæssigt for den unge eller for familiens trivsel ud fra en konkret og individuel vurdering.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Af sagen fremgår det, at Majas rådgiver inviterer Maja til at deltage i møder inden det fyldte 18. år, men at Maja fravælger at deltage, da det er for svært for hende.

Da Maja er næsten 15 år, har forældrene et møde med rådgiveren på børneområdet om Majas overgang. På mødet taler de om muligheder for bostøtte, botilbud og dækning af merudgifter. Forældrene er umiddelbart interesserede i et botilbud fra det fyldte 18. år, og de taler om Majas behov for god og lang overgang til et botilbud.

Kommunen holder tre overdragelsesmøder, hvor forældre, UU-vejleder, rådgiver fra henholdsvis børne- og voksenområdet deltager. Ved de sidste to møder deltager jobcenteret også.

Det første møde holdes lige inden, Maja bliver 16 år, og handler om bevilling af et botilbud. Forældrene ønsker, at Maja flytter hjemmefra, når hun er 18-20 år. Maja har udtrykt, at hun gerne vil bo i egen bolig. Der er også snak om, at Maja skal indstilles til STU.

Det andet overdragelsesmøde holdes, da Maja er næsten 17 år. Her taler de om, at Maja kan få brug for hjælp til sin økonomi og en økonomisk værge, når hun bliver 18 år. Derudover taler de om, at Maja gerne vil flytte, men

er usikker på, om hun er klar, når hun bliver 18 år. De taler også om, at Maja kan få uddannelseshjælp, når hun går på STU, og at det kræver, at hun søger jobcentret herom. Maja bliver efter eget ønske skrevet på venteliste til et botilbud nogle måneder inden, hun fylder 18 år.

Det sidste møde holdes, da Maja er 17,5 år. Det fremgår på mødet, at Maja bliver boende hos forældrene indtil, der er plads på botilbuddet. Der er også snak om midlertidigt botilbud, fordi det så kan blive afklaret, hvad Maja fremtidige boform skal være; egen bolig eller længerevarende botilbud. Det bliver forklaret, at Maja starter på en STU. Det fremgår, at der ikke er behov for at afholde yderligere overdragelsesmøder.

Ved en samtale med forældrene bliver moren vejledt i at komme tilbage til arbejdsmarkedet.

To måneder før Maja bliver 18 år, skriver forældrene til rådgiveren på voksenområdet og efterspørger vished om, hvad der skal ske, når Maja bliver 18 år. Rådgiveren forslår et møde den måned, Maja fylder 18 år. Forældrene svarer, at det er for sent, hvis der skal ske en ændring i den støtte, som forældrene giver. Rådgiveren tilbyder at holde et møde med forældrene en måned før Majas fødselsdag.

Inden sin 18-års fødselsdag, underskriver Maja en fuldmagt, så moren kan være partsrepræsentant.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Da Maja er 15 år, bliver der udarbejdet en børnefaglig undersøgelse med henblik på støtte efter servicelovens § 52. Kort inden Maja fylder 18 år, får hun udarbejdet en voksenudredning med henblik på at afklare hendes støttebehov efter det fyldte 18. år.

Det fremgår af sagens akter, at der foregår en løbende dialog med særligt Majas mor, og at Maja ikke selv deltager i møder med kommunen. Det fremgår også af sagens akter, at der bliver holdt flere overdragelsesmøder, hvor der bliver fulgt op på bevillinger efter børnebestemmelserne, og hvor der er fokus på hjælpen efter Majas fyldte 18. år.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Ekstern bostøtte efter servicelovens § 85

Midlertidigt botilbud efter servicelovens § 107

Aflastning efter servicelovens § 84

Afbrydelse af STU-forløbet efter STU-lovens § 8

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Kort før Maja fylder 18 år, træffer kommunen afgørelse om, at Maja bevilges ekstern bostøtte 30 timer om ugen og to aflastningsdøgn om måneden. Kommunen bekræfter, at Maja fortsat står på venteliste til et længerevarende botilbud. Kommunen fortæller Maja dette to uger efter hendes 18-års fødselsdag. I den forbindelse tilbyder kommunen også Maja en plads på venteliste til et midlertidigt botilbud. Kommunen ansætter moren til at yde afløsning/aflastning fra Majas 18-års fødselsdag.

Majas mor har været ansat som afløser i hjemmet, men er ved at være brugt op af at gå hjemme med Maja. Maja er meget opsat på at flytte på botilbud, så snart der er en ledig bolig. Næsten et år senere bevilger kommunen et midlertidigt botilbud til Maja samt socialpædagogisk støtte i opstartsperioden.

Da Maja er omkring 19 år, træffer kommunen afgørelse om, at Majas STU afbrydes, da Maja ikke i øjeblikket kan deltage i sin STU. Kommunen bemærker, at Maja kan vælge at genoptage sin STU, men at det 3-årige forløb skal være afsluttet senest 5 år efter, at hun begyndt.

Ud fra sagens akter, kan Ankestyrelsen ikke se indikationer på, at Majas behov ikke bliver tilgodeset efter det fyldte 18. år. Det fremgår dog af sagen, at Majas mor flere gange giver udtryk for, at hun er ved at være brugt af at passe Maja. Ankestyrelsen oplyser, at kommunerne har mulighed for at bevilge aflastning efter servicelovens § 44, jf. § 84 inden det fyldte 18. år og efter servicelovens § 84 efter det fyldte 18. år med henblik på at aflaste familien.

Det fremgår af sagens akter, at Majas sag placerer sig i snitfladen mellem førtidspension og andre beskæftigelsestilbud. Ankestyrelsen bemærker, at kommunerne skal være opmærksomme på at afklare de unges udviklingspotentiale i forbindelse med deres arbejdsevner. Kommunerne skal foretage en vurdering af, om der er udviklingsperspektiv i forhold til borgerens arbejdsevne samt om afklaring og udvikling af arbejdsevne skal ske efter almindelige tilbud efter beskæftigelsesindsatsloven eller

eventuelt et ressourceforløb (se principmeddelelse 18-21).

Det fremgår af sagen, at Maja har gået i specialskole, i perioder er blevet hjemmeskolet, og at hun ikke lykkes med at deltage i sin STU. Ankestyrelsen bemærker, at kommunerne bør foretage tæt opfølgning ved eventuelle ressourceforløb og være særligt opmærksom på formålet med STU-forløb for at afdække, om de unge er i målgruppen for førtidspension. Sekretariatet for Klagenævnet for Specialundervisning i Ankestyrelsen (KNS) bemærker, at kommunerne ud fra en konkret og individuel vurdering kan godkende elevers ønsker om midlertidige afbrud af og pauser fra den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU).

KAPITEL 9

Sagsbeskrivelse om Anna

ANNA

Anna er svært mental retarderet på grund af en hjerne-skade som følge af svær epilepsi. Annas mentale udvikling svarer til et barn på 2-2½ år, og hun har daglige epileptiske anfald. Anna har behov for pasning og overvågning døgnet rundt.

STØTTE INDEN DET 18. ÅR

Tabt arbejdsforteneste efter servicelovens § 42.

Merudgifter efter servicelovens § 41.

Aflastning efter servicelovens § 44, JF. § 84.

Handicapbil efter servicelovens § 114

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Inden Anna fylder 18 år, bor hun hos sine forældre sammen med sine søskende og går på en specialscole, hvor hun modtager fysioterapi og træning.

Den ene forælder har ikke mulighed for at være i beskæftigelse på grund af Annas støttebehov og modtager tabt arbejdsfortjeneste svarende til fuld tid. Denne forælder skal dagligt køre Anna i skole, til fritidsaktiviteter og til aftaler i sundhedsvæsenet. Derudover er der også behov for at kunne hvile sig og klare andre praktiske gøremål, mens Anna er i skole. Bevillingen løber uændret til Anna fylder 18 år.

Familien modtager dækning af merudgifter til kørsel, handicapbil, ekstra tøjvask og medicin.

Familien modtager desuden aflastning uden for hjemmet 10 døgn om måneden på et aflastningstilbud, så der er tid til samvær med søskende og forældrene imellem. Der bevilges ekstra aflastning til familien, da Anna er 16 år, både med henblik på øget behov for samvær uden Anna og på at forebygge anbringelse inden det 18. år. Samtidig fungerer den ekstra aflastning også som en måde for Anna at få relation til andre voksne og derved at lette overgangen til voksenlivet, hvor andre end forældrene i højere grad skal støtte Anna i hendes hverdag.

Det fremgår af sagens akter, at den tabte arbejdsfortjeneste løber uændret op til, at Anna fylder 18 år. Det fremgår også, at aflastningen øges efter det 16 år blandt andet med henblik på at lette overgangen til voksen.

Generelt anbefaler VISO, at i sager, hvor der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste i et større omfang, og forældrene skal tilbage til arbejdsmarkedet eller overgå til anden form for forsørgelse i forbindelse med, at den unge fylder 18 år, at forældrene rådgives i god tid om de ændringer som overgangen vil medføre. Kommunen kan endvidere overveje at tilpasse støtten op til det fyldte 18. år med henblik på at sikre en mere glidende overgang og lægge en plan for, hvordan overgangen bedst tilrettelægges for hele familien.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Ud over den løbende dialog mellem kommunen og forældrene om den hjælp, Anna skal have, er der to møder med henblik på at forberede overgangen.

Da Anna er 16,5 år giver forældrene samtykke til, at Annas sag kommer på et tværfagligt internt udvalgsmøde i kommunen. Her drøfter man Annas muligheder for hjælp og støtte efter det 18. år. Dagsorden og mødedeltagere fremgår ikke af sagen. Efter dette møde er både børne- og voksenafdelingen inddraget i Annas sag. Børnehandicap behandler fortsat henvendelser på deres område, mens voksenafdelingen har dialog med Annas forældre om den hjælp, som Anna skal have efter det fyldte 18. år.

Da Anna er 17,5 år, er der et netværksmøde på Annas skole, hvor forældre deltager. Anna deltager ikke, da hun ikke kan forholde sig til eller forstå informationerne. Her aftales det, at man igangsætter et brobyggerforløb til STU, hvilket forældrene har ønsket. Forældrene beskriver, at de er afklarede med, at Anna skal flytte hjemmefra, når hun bliver myndig, og de overvejer et botilbud til Anna. På forældrenes initiativ er der en dialog med den

ene forælder om dennes forsørgelsesgrundlag og tilbagemødet til arbejdsmarkedet, eftersom der ikke længere er mulighed for dækning af tabt arbejdsfortjeneste, når Anna fylder 18 år.

En måned før Anna fylder 18 år, bliver der afholdt et møde med forældrene og rådgivere fra voksenafdelingen om mulige botilbud til Anna. Annas rådgiver vurderer, at Anna har behov for et længerevarende botilbud med døgndækning, da hun skal være under konstant opsyn på grund af sine epileptiske anfald og sit behov for støtte i alle livets forhold.

Udredning efter voksenbestemmelserne og matchning

Rådgiveren på børneområdet indhenter oplysninger om Annas funktionsniveau og støttebehov fra forældrene, afslutningstilbuddet, skolen og læge. Oplysningerne om Annas funktionsniveau bliver sendt i høring på et botilbud, som forældrene har besøgt sammen med deres rådgiver og ønsker for Anna. Det sker med henblik på at afklare, om Annas behov kan tilgodeses på botilbuddet. Botilbuddet melder tilbage, at de ikke kan imødekomme Annas omfattende støttebehov.

Det fremgår ikke i sagens akter, at der er udarbejdet en egentlig plan for overgangen, men der er et tværfagligt samarbejde mellem skolen, børne- og voksenafdelingen inden det 18. år, og overgangen er blevet diskuteret på møder både tværfagligt og med forældrene. Det fremgår desuden af sagens akter, at der har været dialog mellem forældrene og børnehandicap, mens Anna grundet sin funktionsniveau ikke er inddraget.

Det fremgår ikke af sagen, at kommunen har orienteret om værgemål eller hjulpet med at få det på plads inden flytningen efter det 18. år. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at det er kommunernes ansvar at være opmærksom på, om den unges funktionsniveau gør, at den unge har behov for en værge. Det vil sige, at kommunerne skal rådgive forældre eller andre om, at de har mulighed for at henvende sig til Familieretshuset for at søge om værgemål, eller for at få råd og vejledning om værgemålsreglerne.

STØTTE EFTER DET 18 ÅR

Midlertidigt botilbud efter servicelovens § 107

Merudgifter efter servicelovens § 100.

STU efter STU-loven § 2

Aktivitets- og samværstilbud efter servicelovens § 104

Førtidspension efter pensionsloven § 20

HJÆLP EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Kommunen har få dage inden, Anna fylder 18 år, bevilget hende plads på et midlertidigt botilbud med indflytning umiddelbart efter, hun bliver 18 år. Kommunen vælger dette tilbud, fordi stedet også har nogle længerevarende botilbudspladser, som dog ikke er ledige på det tidspunkt, hvor forældrene og Anna gerne vil have, at Anna skal flytte hjemmefra. Det er aftalt med botilbuddet, at Anna skal have en længerevarende botilbudsplads, når der bliver en plads ledig.

Anna får bevilget en plads på aktivitets- og samværstilbud, samt en plads på STU.

Anna får dækket merudgifter til flytningen og får bevilget førtidspension fra, hun fylder 18 år.

Et halvt år efter Annas flytning fremgår det af sagen, at den ene forælder er personlig værge for Anna. Der er dog ikke oplysninger om ansøgningen om værgemålet i sagen. Det fremgår ikke, om kommunen har gennemført en magtanvendelsessag for at flytte Anna til hendes botilbud. Der fremgår desuden ikke oplysninger om henholdsvis visitationen i forbindelse med bevilling af botilbud og vedrørende inddragelse af forældre ved valget af botilbud, herunder om værgeren har haft mulighed for frit valg.

TILPASNING AF HJÆLP EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Da Anna har boet på botilbuddet i omkring seks måneder, vælger forældrene, at hun skal sove hjemme hos dem hver nat og kun være på tilbuddet i løbet af dagen. Forældrene er bekymret for, om Anna får den rigtige hjælp og støtte i løbet af natten. Nattevagten på tilbuddet kører Anna hjem, men bliver ikke hos hende om natten. Forældrene søger om at blive ansat som Annas hjælper om natten. Det får de afslag på med henvisning til, at Anna er bevilget et botilbud, som vil kunne tilgodeses

hendes behov. På grund af samarbejdsvanskeligheder mellem forældre og botilbud trækker det ud med tildeling af en længerevarende botilbudsplads.

Det fremgår af sagens akter, at kommunen har fulgt familien og vurderet, at der ikke er udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevne og derfor bevilget førtidspension ved det 18 år. Ud fra sagens oplysninger kan Ankestyrelsen ikke se indikationer på, at dette ikke er i overensstemmelse med Annas funktionsevne.

Det er ikke helt klart i sagens akter, om Annas behov bliver tilgodeset i det midlertidige tilbud på grund af manglende oplysninger herom. Ankestyrelsen gør dog opmærksom på, at når kommunerne vurderer, at en borger er omfattet af den personkreds, der har behov for et længerevarende botilbud, så bør kommunerne pege på et sådant tilbud. Derefter skal kommunerne vejlede borger/værge om muligheden for frit valg. Når borger/værge har haft mulighed for at udnytte det frie valg, skal kommunerne i øvrigt sikre, at flytningen bliver gennemført i henhold til reglerne om magtanvendelse. Det fremgår ikke i sagen om Anna, hvorvidt flytningen er gennemført i henhold til reglerne om magtanvendelse.

KAPITEL 10

Sagsbeskrivelse om Mia

MIA

Mia lider af svær autisme. Derudover har Mia mental retardering med væsentlig påvirkning af adfærd. Mia kan være udadreagerende og svær at håndtere. Mia trives bedst med faste rutiner og ensartethed.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt Arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Afløsning efter servicelovens § 44, jf. § 84

Dækning af merudgifter efter servicelovens § 41

Behandlingsforløb efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 3

STU efter STU-lovens § 2

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Mia bor sammen med sin far. Mias far får til at starte med tabt arbejdsfortjeneste 30 timer om ugen, fordi Mia på det tidspunkt alene kan være i skole fra 9 til 13, og faren skal derfor passe Mia i hjemmet om eftermiddagen. Mia går på en specialskole, hvor hun bliver undervist en-til-en på et begrænset skema.

Senere bevilger kommunen aflastning 140 døgn om året, og fars bevilling af tabt arbejdsfortjeneste ændres til 15 timer om ugen. Bevillingen er givet efter, at faren har efterspurgt mere støtte fra kommunen, og begrundes med, at Mia har et massivt behov for støtte, guidning og struktur. Kommunen bevilger desuden kørsel fra skolen til aflastningsstedet.

Faren har fået dækket merudgifter til børnepasser, men bevillingen stopper, da Mia kommer i aflastning. Faren får også dækket merudgifter til medicin og Mias ødelæggelser i hjemmet.

Nogle år inden sin 18-års fødselsdag, bliver Mia anbragt på fuld tid uden for hjemmet på sit aflastningstilbud. Formålet er at give Mia et sammenhængende tilbud, hvor skift og forandringer bliver minimeret. Mia er behandlingskrævende, og der er behov for at arbejde med hendes selvstændighed og mestring af hverdagens daglige funktioner. I den forbindelse ophører farens ordning med tabt arbejdsfortjeneste helt.

Mia kommer hjem igen på farens ønske. Frem til at Mia fylder 18 år, er hun bevilget aflastning på et nyt botilbud 148 døgn om året. Kommunen bevilger også et pasnings-tilbud på skoledage på det nye tilbud.

Mia år starter på en STU, som hun afslutter som 20-årig.

I sagens akter fremgår det, at Mia bliver anbragt på fuld tid, og da hun kommer hjem, giver kommunen aflastning i et andet tilbud i stedet for igen at give far en bevilling med tabt arbejdsfortjeneste. Kommunen lægger vægt på, at dette sker på baggrund af behov hos både Mia og hendes far.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Da Mia er næsten 14 år, bliver der udarbejdet en udredningsplan for overgang fra barn til voksen. Planen består af et skema, hvor kommunen udfylder, hvilke oplysninger, der allerede er indhentet, eller som kommunen ligger inde med, og hvilke forhold der skal belyses yderligere. Derudfra lægges en plan for, hvem der skal gå videre med hvilke forhold.

I forbindelse med udredningsplanen fortæller rådgiveren faren, at afdelingen deltager i et projekt, som handler om, at de fagprofessionelle skal klæde hinanden bedre på til at sikre Mia en god overgang fra barn, til ung og til voksen. Mias far siger ja til at deltage i projektet. Det fremgår ikke, at faren deltager i møderne. De næste otte måneder afholder kommunen i alt tre møder, hvor medarbejdere fra kommunen diskuterer Mias overgang til voksenområdet.

På første møde er fokus at udarbejde en forudsætningsanalyse, hvor de deltagende medarbejdere kortlægger Mias vanskeligheder, ressourcer og motivation. På den baggrund bliver der truffet en beslutning om, hvad de vigtigste indsatsområder omkring Mia skal være fremad. På andet møde er der et oplæg om forskellene mellem barneliv og voksenliv. På det tredje og sidste møde konkluderer kommunen på de mål, som man har nået med

projektet. Kommunen vurderer, at der fremover skal arbejdes opmærksomt på at sikre en specialpædagogisk indsats til Mia. Der bliver udarbejdet en udviklingsprofil, der lægger vægt på Mias behov for rutiner og ensartethed i planlægningen af en pædagogisk indsats. Kommunens projekt om overgangen er herefter afsluttet, men der skal fortsat være samarbejde, og det skal foregå i de spor, som der er lagt i projektet.

Kort før Mias 17-års fødselsdag skriver rådgiveren til Mias far, at kommunen undersøger, hvilken aflastning de kan tilbyde Mia, når hun bliver 18, og hvordan tingene kan hænge bedst muligt sammen.

Mias sag kommer på et 17,5-årsmøde i kommunen. På dette tidspunkt venter Mia på at komme på et botilbud. Kommunen indkalder faren til et overdragelsesmøde fem måneder inden, at Mia fylder 18 år. Ved mødet deltager repræsentanter fra voksenområdet, handicaprådgivningen, jobcentret og Mias første aflastningstilbud, hvor Mia har været anbragt frem til hun blev 17 år. I forbindelse med overdragelsesmødet udarbejder kommunen et aftaleskema. Skemaet indeholder kontaktoplysninger på de forskellige fagpersoner, som er inde over Mias sag. Faren bliver på mødet opfordret til at besøge nogle potentielle botilbud til Mia og tage kontakt til familieretshuset for at søge om værgemål. På mødet giver Mias far udtryk for, at han ikke er klar til, at hun skal flytte hjemmefra, men der er enighed om, at Mia har brug for et længerevarende botilbud efter servicelovens § 108, når hun skal flytte hjemmefra.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Som en del af projektet om overgang til voksenlivet foregår der en udredning via en kortlægning af den viden, som allerede eksisterer om Mia og hendes funktionsnedsættelse.

Ud fra sagens akter fremgår det, at der er udarbejdet en plan for, hvilke møder der skal afholdes, hvad fokus på møderne er, og hvem der skal deltage og følge op efterfølgende. Der er et tværfagligt samarbejde, idet jobcenter, aflastningstilbud, børne- og voksenhandicap er inddraget. Desuden ses det i sagen, at kommunen løbende har dialog med far, og at Mia er inddraget i det omfang, hun kan overskue dialogen med kommunen. Det fremgår af sagen, at far får oplyst rådgiverskift, og hvem han kan henvende sig til.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Førtidspension efter pensionsloven § 20

Aflastning efter servicelovens § 84

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Mia bliver bevilget førtidspension måneden efter, at hun bliver 18 år. Kommunens begrundelsen for bevillingen er, at Mia arbejdsevne er varigt nedsat til ubetydelighed. Kommunen vurderer, at Mias arbejdsevne ikke kan udvikles ved hjælp af indsatser efter beskæftigelseslovgivningen eller anden lovgivning. Derfor vurderer kommunen, at det er udelukket, at Mia kan blive selvforsørgende i nogen grad.

Det er ud fra sagen ikke tydeligt, om Mia fortsat er i aflastning efter det fyldte 18. år.

Det fremgår ikke tydeligt i sagen, om Mia fortsat har den samme bevilling med aflastning, som hun havde før det fyldte 18. år. Hvis Mia fortsat har 148 døgn om året efter det fyldte 18. år, kan Ankestyrelsen ud fra sagens akter ikke se indikationer på, at hendes behov ikke bliver tilgodeset. Ankestyrelsen gør dog opmærksom på, at der er mulighed for, at borgere ud fra en konkret og individuel vurdering kan få støtte i hjemmet af andre end forældre efter servicelovens § 83 eller § 85.

Ud fra sagens oplysninger fremgår det ikke, at kommunen har brugt måneden efter det fyldte 18. år på at afklare, om Mia er i målgruppe for førtidspension. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at hvis der er tilstrækkelig udredning inden det 18 år, skal kommunen bevilge førtidspensionen fra det fyldte 18. år eller med tilbagevirkende kraft.

KAPITEL 11

Sagsbeskrivelse om Sigurd

SIGURD

Sigurd har epilepsi og et udviklingsmæssigt niveau, der svarer til et barn på 1½-3 år. Sigurd har intet sprog og har brug for hjælp og støtte til alle aktiviteter i hverdagen omkring personlig pleje, spisning og aktivering.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42.

Merudgifter efter servicelovens § 41.

Aflastning efter servicelovens § 44, jf. § 84.

STU efter STU-loven § 2

Støtte til hjælpemidler efter servicelovens §112

Behandlingsmæssig friplads efter lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge (dagtilbudsloven) § 63, stk. 1, nr. 3

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Sigurd bor hos sine forældre sammen med sine søskende og går på en STU.

Kommunen har bevillet moren tabt arbejdsfortjeneste svarende til fuldtid, så hun kan passe Sigurd. Kommunen vurderer, at pasning i hjemmet er mest hensigtsmæssigt, da Sigurd reagerer voldsomt på skift og har brug for en genkendelig og struktureret hverdag. Moren har desuden brug for søvn, når Sigurd er i skole, da Sigurd har brug for hjælp flere gange om natten, når han vågner, skal skiftes og vendes.

Familien modtager dækning af merudgifter til blandt andet medicin, bleer og stiklagner, vask og tørring.

Få år før Sigurd fylder 18, bliver familien bevilget 50 procent behandlingsmæssig friplads i Sigurds SFO. Kommunen giver bevillingen, fordi kommunen vurderer, at Sigurd er i SFO af behandlingsmæssige grunde.

Familien er bevilget aflastning 4 timer om ugen, 46 uger om året. Bevillingen skal give mulighed for, at forældrene kan bruge tid sammen med Sigurds søskende uden Sigurd.

Sigurd får bevilget hjælpemidler fra kommunen. Han er bevilget en kørestol, som familien bruger i forbindelse med længere gåture. Sigurd er også bevilget en jogger, som han kan støtte sig til, når de er ude og gå.

Det fremgår af sagen, at kommunens bevilling af tabt arbejdsfortjeneste løber uændret frem til, at Sigurd fylder 18 år. Generelt anbefaler VISO, at i sager, hvor der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste i et større omfang, og forældrene skal tilbage til arbejdsmarkedet eller overgå til anden form for forsørgelse i forbindelse med, at den unge fylder 18 år, at forældrene rådgives i god tid om de ændringer som overgangen vil medføre. Kommunen kan endvidere overveje at tilpasse støtten op til det fyldte 18. år med henblik på at sikre en mere glidende overgang og lægge en plan for, hvordan overgangen bedst tilrettelægges for hele familien.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Kommunen fravælger dialogen med Sigurd om overgangen, da Sigurd ikke har noget sprog eller anden måde at udtrykke sig på, men har dialog med forældrene.

Da Sigurd er 15 år, bliver der afholdt et overdragelsesmøde, hvor forældrene, UU-vejleder og repræsentanter fra voksenhandicap- og børnehandicapafdelingen deltager. På mødet bliver det drøftet, om Sigurd skal have en STU, om han kan få pension, og om hans mor kan blive ansat i en BPA-ordning. Kommunen vejleder også forældrene om, at de kan søge om værgemål, og at de skal søge om pension til Sigurd.

Forældrene deltager i et overdragelsesmøde igen, da Sigurd er omkring 16½ år. Til mødet deltager forældrene, en repræsentant fra børnehandicap, en repræsentant fra voksenhandicap og UU-vejlederen. På mødet bliver der snakket om, at Sigurd ikke skal flytte hjemmefra, når han fylder 18 år. De aftaler, at der på næste møde skal deltage en rådgiver fra sundhedsområdet, fordi kommunen skal afklare, om Sigurd kan have ret til en BPA ordning. På mødet gentager de, at det fremtidige skoleforløb skal afklares, og forældrene bliver igen vejledt om at søge om værgemål og pension.

Da Sigurd er 17 år, indkalder kommunen til et overdragelsesmøde i forbindelse med hans overgang til voksenbestemmelserne. Til mødet deltager forældrene og UU-

vejlederen samt repræsentanter fra børnehandicap, sundhedsområdet og voksenhandicap. Til mødet er der enighed om, at Sigurd er i målgruppen for en pension. Sigurds mor bliver vejledt om, at hun skal søge om fuldt værgemål for Sigurd. Til mødet bliver der også talt om, at Sigurds STU skal blive til et aktivitetstilbud, inden Sigurd fylder 18 år.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Kommunen har, lige inden Sigurd fylder 18 år, udarbejdet en VUM. Sigurds mor deltager i udarbejdelsen. Denne VUM er udarbejdet med henblik på at vurdere, om Sigurd har behov for en bevilling med socialpædagogisk støtte. Kommunen opdaterer Sigurds VUM lige efter, at Sigurd er fyldt 18 år med henblik på at vurdere, om Sigurd har behov for ekstra støttetimer i et § 104-botilbud.

Det fremgår af sagens akter, at der løbende har været en dialog med forældrene, hvor begge forældre har deltaget i møder med kommunen i forbindelse med overgangen. Det fremgår ikke af sagen, at der er blevet udarbejdet en plan for overgangen, men det fremgår, at der flere gange har været overdragelsesmøder, hvor der har været fokus på at finde ud af, hvad der skal ske efter det fyldte 18. år.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Aktivitets- og samværstilbud efter servicelovens § 104

Førtidspension efter pensionsloven § 20

Merudgifter servicelovens § 100

Støtteperson efter servicelovens § 85

Aflastning efter servicelovens § 84

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Sigurd bor fortsat hos sine forældre efter sin 18 års fødselsdag. Sigurds STU ophører, da han bliver 18 år, men han fortsætter på et aktivitetstilbud på det samme sted, hvor han har gået i STU. Sigurd er startet i aktivitetstilbuddet umiddelbart efter, at han fyldte 18 år.

Sigurd får bevilget førtidspension fra, han bliver 18 år.

Sigurd får også bevilget dækning af merudgifter efter, han er fyldt 18. år. Han får dækket udgifter til ekstra vask og tørring af tøj, slid på tøj, dyner og sengetøj, bodystockings, ekstra affald og medicin. Kommunen følger løbende op på bevillingen af merudgifter.

Kommunen træffer også afgørelse om, at Sigurds mor skal ansættes som støtteperson 37 timer om ugen, og denne bevilling gælder fra Sigurd fylder 18 år. Bevillingen tager udgangspunkt i vurderingen, at Sigurd har behov for fuldstændig hjælp og støtte, og at han ikke selvstændigt kan efterspørge hverken støtte, hjælp eller aktiviteter.

Sigurd er efter det fyldte 18. år stadig bevilget aflastning 4 timer om ugen.

Ud fra sagens oplysninger kan Ankestyrelsen ikke se indikationer på, at Sigurd ikke får tilstrækkelig støtte. Ankestyrelsen gør dog opmærksom på, at borgere ikke kan give informeret samtykke til, at en forælder er partsrepræsentant, hvis borgeren er i målgruppen for værgemål.

Det fremgår desuden af sagen, at kommunen imødekommer Sigurds mors ønske om at være der for Sigurd ved at ansætte hende som Sigurds støtteperson, og at kommunen bevilger 37 timers støttebehov efter det fyldte 18. år. Modtageren af socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 har ikke valgfrihed i forhold valg af hvem, der skal yde den social pædagogiske støtte. Kommunen kan dog vælge at ansætte borgers forældre til at levere støtten. Ankestyrelsen oplyser, at kommunerne skal fastsætte de unges støtte efter en konkret og individuel vurdering af den unges behov. Ankestyrelsen bemærker, at den hjælp, som kan være en del af en ordning med tabt

arbejdsfortjeneste, og de aktiviteter, man kan få hjælp til efter voksenbestemmelserne, ikke nødvendigvis er det samme en til en for eksempel i form af time antal som det er tilfældet i denne sagsbeskrivelse.

KAPITEL 12

Sagsbeskrivelse om Alice

ALICE

Alice har en kromosom defekt og er som følge heraf svært retarderet. Hun har udviklingsmæssigt en alder på 2,5-3,5 år. Alice skal støttes i strukturering af aktiviteter, deltagelse i sociale sammenhænge og valg.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt
arbejdsfortjeneste jf.
servicelovens § 42

Aflastning jf.
servicelovens § 44, jf.
§ 84/83

Specialskole jf. FOL §
20, stk. 2, jf. § 3,
stk. 2

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Alice bor hos sine forældre, som modtager tabt arbejdsfortjeneste i varierende grad og aflastning 90 døgn om året uden for hjemmet på et aflastningstilbud.

Alice går på en specialskole, hvor der indgår daglig bevægelse og sprogtræning. Derudover har Alice fået bevilget fysioterapi.

Kommunen har løbende fulgt op på bevillingerne og haft dialog med forældrene.

Det fremgår af sagens akter, at kommunen følger løbende op på Alices bevillinger, og at der ikke ses en ændring af støtten op mod det fyldte 18. år.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Da Alice er 17 år, overgår hendes sag på et internt møde i kommunen til voksen handicap, og hun vurderes til at være i målgruppen for STU. Det aftales, at hun senest seks måneder før det fyldte 18. år skal afklares for førtidspension.

Tre måneder inden Alice fylder 18 år, bliver der udfyldt et skema til en koordineret indsats i overgangen mellem barn og voksen.

To måneder, inden Alice fylder 18 år, bliver der udarbejdet en pædagogisk psykologisk vurdering med henblik på vurdering til STU. Det fremgår af vurderingen, at Alice vil have behov for et tilbud, hvor der kan tilbydes vedvarende specialpædagogisk støtte i forhold til træning og udvikling af dagligdags færdigheder og støtte i forhold til social og personlig udvikling.

Det fremgår ikke tydeligt af sagens akter, hvilke møder der er blevet afholdt i forbindelse med overgangen.

Alice inddrages ikke i sagen, da hun ikke har tilstrækkelig forståelse grundet graden af mental retardering.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Kommunen har med henblik på bevilling af aktivitets- og samværstilbud indhentet oplysninger fra den STU, hvor Alice har gået. Medarbejderne fra STU har været på besøg i aktivitetstilbuddet med henblik på at vurdere, om tilbuddet er passende for Alice. Skole, jobcenter, børn- og voksenafdelingen er inddraget i oplysning af sagen. Da Alice er 20 år, udarbejder kommunen en VUM med henblik på at vurdere, om hjælpen er korrekt.

Det fremgår af sagens akter, at forældre og skole bliver inddraget i forbindelse med overgangen, og at forældrene bliver orienteret om rådgiverskift. Det fremgår desuden, at kommunen ikke inddrager Alice med den begrundelse, at det ikke er relevant grundet hendes mentalt retardering og mentale alder. Det fremgår også af sagen, at forældrene handler efter fuldmagt fra deres datter både før og efter det fyldte 18. år. Det fremgår dog ikke af sagens akter, om kommunen har vejledt forældrene om eventuelt værgemål. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at det er kommunernes ansvar at være opmærksom på, om den unges funktionsniveau gør, at den unge har behov for en værge. Det vil sige, at kommunerne skal rådgive forældre eller andre om, at de har mulighed for at henvende sig til Familieretshuset for at søge om værgemål, eller for at få råd og vejledning om værgemålsreglerne.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Aflastning efter servicelovens § 84

Førtidspension efter pensionsloven § 20

STU efter STU-loven § 2

HJÆLP EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Alice bor fortsat hos sine forældre efter forældrenes ønske. Alice får umiddelbart efter det fyldte 18. år en bevilning med 56 aflastningsdøgn efter servicelovens § 85, hvilket kommunen efter en periode på otte måneder ændrer tilbage til aflastning 90 døgn om året efter serviceloven § 84. Ud fra sagens akter er det ikke tydeligt, hvad der er årsagen til, at antallet af aflastningsdøgn justeres. Ankestyrelsen bemærker, at aflastning ikke kan bevilliges efter § 85.

Alice har fået en bevilling med førtidspension med virkning fra hendes 18-års fødselsdag.

Umiddelbart efter hun er fyldt 18 år, får hun også bevilget STU med opstart få måneder efter, og der bliver lagt en uddannelsesplan. Der skal arbejdes med faglighed, selvtillid, selvstændighed, støtte til sociale fællesskaber og ungdomsmiljø, kommunikation og egenomsorg. Hun får i forbindelse med bevilling af STU bevilget taxakørsel om morgenen.

TILPASNING AF STØTTEN

Aflastning efter servicelovens § 84

Aktivitets og samværstilbud efter servicelovens § 104

TILPASNING AF STØTTEN EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Da Alice er 20 år, bliver hendes bevilling af aflastning justeret til seks døgn om måneden. Ændringen skyldes, at Alice ikke har brugt de syv døgn om måneden, som hun ellers har været bevilget.

Alice er efter afsluttet STU som 20-årig blevet vurderet omfattet af den personkreds, der har ret til et aktivitets- og samværstilbud. Medarbejderne fra STU har været på besøg i aktivitetstilbuddet med henblik på at vurdere, om tilbuddet er passende for Alice. Der bliver opstillet mål i forbindelse med Alices bevilling. Samtidig med bevillingen er der en dialog mellem rådgiveren i voksenafdelingen og lederen på aktivitetstilbuddet om den overlevering, der er og skal være omkring Alice, i forbindelse

med, at hun stopper på STU og i stedet skal på aktivitets- og samværstilbud. Alice har selv givet udtryk for, at hun gerne vil på det aktivitetscenter, som kommunen ender med at bevilge. I denne sammenhæng træffer kommunen desuden afgørelse om, at Alice har ret til afløsning i hjemmet to timer hver morgen, når hun skal i aktivitets- og samværstilbud.

Ud fra sagens oplysninger kan Ankestyrelsen ikke se indikationer på, at Alice ikke får tilstrækkelig støtte i skoletilbuddet og efterfølgende i aktivitets- og samværstilbuddet. Der er i kommunen en overvejelse omkring, om det kan være hårdt for forældrene at have Alice boende hjemme, men der er løbende en dialog mellem kommunen og forældrene om, hvor og hvornår Alice kan flytte. Det fremgår fortsat efter det fyldte 18. år ikke af sagens akter, om kommunen har vejledt forældrene om eventuelt værgemål, eller at nogen har henvendt sig til familieretshuset herom.

KAPITEL 13

Sagsbeskrivelse om Peter

PETER

Peter har ADHD og andre psykiske diagnoser. Peters funktionsniveau er meget svingende, og han kan i perioder være meget selvhjulpne, mens han i andre perioder dårligt kan komme ud af sengen.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Ambulant forløb efter servicelovens § 32

Familiebehandling efter servicelovens § 52

Anbringelse på efterskole efter servicelovens § 52.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Peter bor hos sin mor, som modtager tabt arbejdsfortjeneste 36 timer om ugen. Der fremgår ikke nogen bevilling i sagen og ingen oplysninger om bevillingens begrundelse, længde eller periode. Men da Peter er 16 år bevilger kommune en anbringelse på en efterskole.

Peter er desuden i familiebehandling. Indsatsen bliver afsluttet kort tid før Peter bliver 18 år, da det ikke har den ønskede effekt på Peter, og Peter ikke bryder sig om familiebehandleren.

Peter deltager ligeledes i et ambulant behandlingsforløb for unge med spiseforstyrrelser.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Kort før Peters 17-års fødselsdag holder kommunen opfølgningsmøde, hvor Peter, hans mor, børnerådgiveren og repræsentanter fra skole- og behandlingstilbud deltager. Peter fortæller, at han gerne vil flytte hjemmefra, da han har svært ved at skulle flytte hjem til sine forældre igen, efter han har været på efterskole. Peter mener, at han ikke har brug for en kontaktperson eller anden støtte. Han vil gerne være ligesom alle andre og klare sig selv.

En måned efter, at Peter er blevet 17 år, kontakter kommunen Peters mor med henblik på at indkalde til et afslutningsmøde på behandlingen for spiseforstyrrelser. Moren fortæller, at Peter er usikker på, om han skal starte på produktionsskole, som hidtil var planen. Kommunen vurderer, at Peter vil have godt af at have en kontaktperson, men mor forklarer, at Peter er fast besluttet på, at han ikke vil have en kontaktperson.

Tre måneder inden Peters 18-års fødselsdag holder kommunen et underretningsmøde, hvor Peter og hans mor deltager. Peter fortæller, at han gerne vil flytte hjemmefra, når han fylder 18 år. Det har været afprøvet i en periode på to måneder, hvor han dog endte med at være hos forældrene det meste af tiden.

To måneder inden Peters 18-års fødselsdag fremgår det af journalnotat, at det skal afklares, om Peter er i målgruppen for efterværn, eller om han skal overgå til voksenhandicap. Nogle dage efter fortæller moderen rådgiveren, at hun gerne ser, at Peter kommer i efterværn.

Kort efter holder kommunens rådgiver en børnesamtale med Peter. Peter fortæller, at han gerne vil flytte hjemmefra, da han ofte skændes særligt med sin mor og derfor ofte vælger at sove andre steder end derhjemme.

En uge inden Peter fylder 18 år, holder kommunen et overgangsmøde. På mødet giver Peter udtryk for, at han vil blive boende hjemme og håndtere sin angst med de hjælpebehandlinger, som han hidtil har benyttet og ved at have en hjælper, når han skal ud af huset.

En måned efter Peters 18-års fødselsdag kommer rådgiveren på besøg hos Peter, da Peter har kontaktet kommunen og anmodet om en afklarende samtale. Peter fortæller, at han gerne vil færdiggøre sin 9. klasse. Peter fortæller også, at han på et tidspunkt kan se sig selv med bostøtte, som kan give ham redskaber i forhold til at navigere rundt på trods af udfordringer.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Ud fra sagens akter er det uvist, om der sker en udredning efter voksenbestemmelserne.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Bostøtte efter service-lovens § 85

Mentorstøtte efter § 167 i loven om aktiv beskæftigelse

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Peter ansøger om bostøtte to måneder efter sin 18-års fødselsdag. Kommunen indkalder på den baggrund Peter til en samtale. Der ses i sagsakterne, at der er tale om mentorstøtte, men der ligger ingen bevilling.

Ud fra sagens akter, ser Ankestyrelsen ikke indikationer på, at den støtte, som Peter modtager efter serviceloven som 19-20 årig, ikke modsvarer Peters behov. Det er dog svært at lave en endelig vurdering, da der ligger meget få akter i sagen på voksenområdet.

KAPITEL 14

Sagsbeskrivelse om Lea

LEA

Lea sidder i kørestol og er mentalt retarderet. Leas mentale alder svarer til et barn under 8 år, mens hendes følelsesmæssige alder er yngre. Lea oplever blandt andet søvnforstyrrelse, adfærdsvanskeligheder, indlæringsvanskeligheder og vanskeligheder ved sprog og tale. Lea har behov for en voksen omkring sig hele tiden.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Aflastning/afløsning efter servicelovens § 44, jf. § 84

Praktisk hjælp til pleje efter servicelovens § 44, jf. § 83

Merudgifter efter servicelovens § 41

Samtaleforløb efter servicelovens § 11, stk. 7

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Inden Lea fylder 18 år, går hun på en specialskole og bor hjemme hos sine forældre sammen med sine søskende.

Kommunen bevilliger ad hoc tabt arbejdsfortjeneste til Leas ene forælder, som skal bruges til at køre Lea til og fra skole, til kontroller, undersøgelser, lægebesøg og lignende. I forbindelse med en indlæggelse, modtager forældrerens tabt arbejdsfortjeneste 37 timer om ugen. Familien modtager også afløsning i hjemmet 91 timer om ugen. Ordningen skal hjælpe Leas forældre, fordi det er krævende at have hende i hjemmet, og aflaste dem om natten, fordi Lea ikke kan sove alene. Familien modtager 20 timers praktisk hjælp om ugen, hvor noget af hjælpen gives som pleje.

Familien får dækning af både enkeltstående og løbende merudgifter til blandt andet medicin, transport, særlig kost, arbejdsgiverforsikring og ferieudgifter. Der bevilges desuden et samtaleforløb hos familierådgivning til både forældre og søskende om de udfordringer, der er ved at have Lea i hjemmet.

Det fremgår af sagen, at der ikke sker ændring af støtten efter børnebestemmelserne op til det fyldte 18. år.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Da Lea er 15 år gammel, orienterer rådgiveren i børneafdelingen familien om overgangen til voksenlivet.

Da Lea er 17 år, kommer hendes sag på udvalgs møde internt i kommunen med samtykke fra forældrene. En måned efter udvalgs mødet bliver der afholdt første vejledningsmøde i kommunen med forældrene, hvor rådgivere fra børne- og ungeområdet og fra voksenområdet, en UU-vejleder, en rådgiver fra hjælpemiddelafdelingen og PPR deltager. Lea deltager ikke i mødet. Inden vejledningsmødet har Leas forældre skrevet et oplæg til, hvad de og Lea tænker, der skal ske, når Lea fylder 18 år. Lea giver selv udtryk for, at hun gerne vil have et arbejde. Oplægget sendes til mødedeltagerne forud for mødet. På mødet bliver der talt om, at man forventer, at Lea vedbliver at bo hjemme umiddelbart efter sin 18-års fødselsdag, opfylder betingelserne for pension og skal godkendes til en STU. Det oplyses desuden, at Leas forældre er i gang med at søge værgemål, og det angives hvem, der er Leas rådgiver frem til det fyldte 18. år og efter hendes 18-års fødselsdag.

Omkring fire måneder efter vejledningsmødet, da Lea er 17,5 år, sender Leas forældre et forslag til botilbud og støttebehov for Lea, når hun bliver 18 år. Forældrene ønsker, at Leas bevilling af hjælpere og aflastning fortsætter. Samtidig giver forældrene udtryk for, at de ønsker, at Lea skal flytte hjemmefra i fremtiden. Cirka to måneder efter, afholder kommunen et vejledningsmøde med Leas forældre, voksen- og hjælpemiddelafdelingen. På dette møde bliver der udformet en plan for Leas overgang fra ung til voksen.

Tre måneder inden Leas 18-års fødselsdag, afholder kommunen et internt møde for at planlægge Leas overgang til voksenbestemmelserne. Medarbejdere fra UU-vejledningen og henholdsvis voksen- og børneafdelingen deltager i mødet. Der bliver på mødet talt om yderligere inddragelse af forældrene til et møde. På samme tidspunkt udtrykker Leas forældre, at de ønsker, at Lea skal flytte hjemmefra, men at hun ikke er klar til det endnu.

Der bliver ikke lavet en plan for overgangen, men der holdes løbende koordineringsmøder. Forældrene inddrages løbende i forberedelsen af overgangen og er gode til at tage initiativ til dialog med kommunen. Lea inddrages

ikke i dialogen med kommunen med den begrundelse, at hun ikke har forståelse for, hvad der foregår.

I forbindelse med overgangen bliver Leas sag behandlet parallelt i både børne- og voksenregi, hvor henvendelser besvares af de relevante afdelinger.

UDREDNING TIL VOKSENBESTEMMELSERNE

Børne- og voksenafdelingen indhenter funktionsbeskrivelser, døgnskemaer og lignende fra både forældre og andre med kendskab til Lea. Lea har ikke været yderligere inddraget, og der fremgår ikke yderligere udredning i sagen i form af en VUM eller tilsvarende i forbindelse med overgangen til voksenbestemmelserne.

Det fremgår ikke af sagens akter, hvorvidt der er bevilget værgemål og i så fald hvilket og fra hvornår. Det fremgår dog af sagen, at Familieretshuset har indhentet oplysninger til en sag om værgemål. Ankestyrelsen bemærker, at kommunerne bør give forældre vejledning om værgemål, hvis den unges funktionsniveau indikerer, at det kan være relevant.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Aflastning/afløsning efter servicelovens § 44, jf. § 84

STU efter STU-loven § 2

Førtidspension efter pensionsloven § 20

Hjælpemidler efter servicelovens § 112

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

En måned inden Lea fylder 18 år, træffer kommunen afgørelse om ophør af de bevillinger, som Lea havde efter børnebestemmelserne, når Lea fylder 18 år. Det bliver dog besluttet, at afløsningen fortsætter i hjemmet 91 timer om ugen, indtil voksenafdelingen kan træffe en endelig afgørelse.

Det fremgår desuden af sagen, at Lea får STU, førtidspension og hjælpemidler i form af en empatidukke, som skal hjælpe hende med at sove alene, men bevillingerne fremgår ikke af de indsendte sagsakter.

Det fremgår af sagen, at voksenservice er inddraget i sagen, da Leas forældres henvendelser bliver besvaret af de relevante medarbejdere.

Ud fra sagens akter er det ikke muligt for Ankestyrelsen at kommentere på, hvorvidt der er indikationer på, om Lea modtager støtte efter det fyldte 18. år, der modsvarer hendes behov. Ankestyrelsen har efterspurgt aktuelle bevillinger hos kommunen, som har forklaret, at de ikke har yderligere sagsakter. Ankestyrelsen gør opmærksom på, kommunerne ud fra en konkret og individuel vurdering kan bevilge afløsning i hjemmet både før og efter det fyldte 18. år.

KAPITEL 15

Sagsbeskrivelse om Bastian

BASTIAN

Bastian er lettere til moderat mentalt retarderet. Han har angst, koncentrationsvanskeligheder og tilknytningsforstyrrelser.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Anbringelse uden for hjemmet efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Bastian har været anbragt hos en plejefamilie siden, han var lille. Bastian går i specialskole, hvor han trives og fungerer godt socialt. Før det fyldte 18. år gik Bastian til fodbold og spejder.

Plejeforældrene får dækket udgifter til bleer og underlag, ekstra udgift til tøj, medicin, fritidsaktiviteter (for eksempel fodboldsko og spejderuniform) og kørsel hertil samt ekstra udgifter i forbindelse med en konfirmation som en udgift forbundet med anbringelsen.

Derudover får plejefamilien dækket udgifter til børnepasser, som plejeforældrene kan bruge til aflastning/i situationer, hvor Bastian ikke kan deltage og i ferier. Disse udgifter bliver også dækket som en udgift, der er forbundet med anbringelsen.

Ud fra sagens akter, kan Ankestyrelsen ikke se, at kommunen ændrer støtten op til det fyldte 18. år. I handleplanerne har kommunen løbende fokus på, at der skal sættes mål for Bastians selvstændighed og at udvikle evner i forhold til at kunne bo selvstændigt.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Rådgiveren har løbende dialog med plejefamilien og samtaler med Bastian.

Da Bastian er 16 år, sender kommunen plejeforældrene en invitation til en informationsaften om temaer, som optager unge med handicap, der snart fylder 18 år. Det fremgår af invitationen, at det vil blive beskrevet, hvordan forvaltningerne samarbejder med forældrene og hinanden, så forældrene får et overblik over forløbet omkring overgangen til voksenlivet.

Det er et fast punkt på kommunens handleplaner, at kommunen skal udfylde eventuelle bemærkninger om overgangen til voksenlivet. I handleplanerne tættere på Bastians 18 års fødselsdag forklarer kommunen, at efterværn skal understøtte overgangen til voksenlivet, herunder at skulle flytte fra plejeforældrene.

I forbindelse med partshøring over kommunens afgørelse om, at Bastian skal i efterværn hos plejeforældrene, har plejemor forklaret, at Bastian har et stort ønske om at få efterværn og blive i familien. Bastian har også ifølge plejemor udtrykt bekymring for ikke at kunne få efterværn.

Der er ikke oplysninger i sagen om egentlig udredning, men der er i handleplanerne løbende en beskrivelse af Bastian og hans styrker og udfordringer.

Det fremgår af sagens akter, at rådgiveren holder handleplansmøder med Bastian og har korrespondance med Bastian på mail. Forældrene får tilsendt den handleplan, som rådgiveren udarbejder i samarbejde med Bastian. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne skal orienterer plejeforældrene om værgemål og få dette på plads inden flytningen efter det fyldte 18. år, hvis borgen er i målgruppen for et værgemål.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Efterværn efter servicelovens § 76 a

STU efter STU-loven § 2

HJÆLP EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

9 måneder før Bastian fylder 18 år træffer kommunen afgørelse om, at Bastian fortsat skal bo hos sine plejeforældre i efterværn, jf. servicelovens § 76 a. Kommunen

beskriver, at efterværn blandt andet bevilges med henblik på at afdække, hvilken hjælp og støtte Bastian skal have, når han overgår til voksenreglerne.

Plejeforældrene får i forbindelse med efterværnet dækket udgifter til kost og logi for Bastian og udgifter til sommerferie og aktiviteter som udgifter forbundet med anbringelsen.

Da Bastian er 18 år, starter han på STU. Plejemor er fortsat en aktiv del af Bastian skoleliv; hun bistår med kørsel, samarbejde og lignende.

TILPASNING AF HJÆLP EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Der sker ikke tilpasning af støtten i Bastians første år som voksen, men kommunen følger op på efterværn en gang om året. Kommunen laver ca. hvert halve år "min plan", der er en handleplan for Bastian efterværn. En plan, som godkendes af både Bastian og plejeforældre. Bastian udtrykker tilfredshed med at være med til at fastsætte mål i hans handleplan. Handleplanerne viser, at der sker en udvikling i de mål, som der blev sat for Bastians efterværn, og at Bastian sammen med sin plejemor blandt andet arbejder med sine ADL funktioner.

På et opfølgningsmøde, da Bastian er knap 20 år, drøftes Bastians overgang til voksenlivet/voksenbestemmelserne og hans fortsatte behov for meget støtte. Bastian er ikke klar til at flytte endnu og bange for at blive glemt, når han skal overgå til en anden forvaltning, når efterværn ophører og han overgår til voksenbestemmelserne. Rådgiveren noterer sig, at det skal overvejes, om der skal afholdes overleveringsmøde med ny rådgiver.

Ud fra sagens oplysninger kan Ankestyrelsen ikke se indikationer på, at Bastian ikke modtager tilstrækkelig støtte i efterværnet hos plejeforældrene

KAPITEL 16

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Sagsbeskrivelse om Jeppe

JEPPE

Jeppe lider af en spiseforstyrrelse, og det er nødvendigt at hjælpe Jeppe med mad og at overvåge ham, når han spiser. Jeppe har desuden været tiltagende depressiv med selvskadeimpulser. Jeppe er ikke aldersvarende og har lav IQ.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Jeppe bor sammen med sine forældre og ældre bror. Han har et begrænset netværk ud over den nærmeste familie.

Kort før Jeppes 17-års fødselsdag ansøger Jeppes forældre om kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Kommunen bevilger moren tabt arbejdsfortjeneste ad hoc til dage, hvor hun skal deltage i behandlinger eller undersøgelser sammen med Jeppe. Samtidig får Jeppes far en bevilling med tabt arbejdsfortjeneste 33 timer om ugen med henblik på at støtte Jeppe i forbindelse med måltider og begrænse Jeppes adfærd, der kan forhindre en vægtøgning.

Ud fra sagens akter fremgår det, at kommunen løbende følger op på bevillingen.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

To måneder, inden Jeppe fylder 18 år, udformer kommunen et overleveringsskema. Her fremgår det, at Jeppe ikke er klar til at flytte hjemmefra foreløbigt på grund af hans spiseforstyrrelse, og at Jeppe har behov for støtte i hverdagen både til basale hverdagsrutiner og omkring

hans spiseforstyrrelse og selvskade. Kommunen vurderer, at hvis ikke Jeppe får denne støtte, så er han i fare for at isolere sig og forværre sin psykiske tilstand.

Halvanden måned inden Jeppes 18-års fødselsdag afholdes et møde, hvor jobcenter, UU-vejleder, Jeppe, hans forældre, læge og socialrådgiver fra Center for spiseforstyrrelser, rådgiver fra børne- og voksenhandicap. På mødet drøftes det, om Jeppe skal tilknyttes jobcentret, om der er mulighed for et uddannelsesstilbud tæt på Jeppe's bopæl, om mulighed for en bostøtte til at støtte ham og aflaste forældrene. På mødet lægges der en uddannelsesplan for Jeppe, og det pointeres, at Jeppe skal vide, hvad der skal ske, når han bliver 18 år, og at han skal i gang med noget uden for hjemmet for at undgå tilbagefald. Desuden noteres det, at mor starter på arbejde, når Jeppe fylder 18 år.

Fire uger inden Jeppes 18-års fødselsdag meddeler behandlingsstedet for spiseforstyrrelser kommunen, at Jeppe's forløb hos dem bliver afsluttet inden for de næste måneder, da han ikke vil have gavn af et længere behandlingsforløb.

Kommunen indkalder til endnu et møde to uger inden Jeppes 18-års fødselsdag. Det fremgår af mødeindkaldelsen, at formålet med mødet er at afklare Jeppes støttebehov. Sagen indeholder ikke referat eller lignende fra mødet.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Det fremgår ikke af sagens akter, at kommunen laver en udredning på voksenområdet.

I sagens akter fremgår det, at kommunen løbende har dialog med forældrene, og at Jeppe deltager i møder i forbindelse med overgangen. Det fremgår ikke, at der sker en egentlig overlevering, selvom der er enighed om, at Jeppe vil have gavn af hjælp fra kommunen efter det fyldte 18. år.

Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunen kan vejlede om bortfald af tabt arbejdsfortjeneste og forældres mulighed for fortsat at støtte deres børn efter det fyldte 18. år.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. år

Tre måneder efter Jeppes 18-års fødselsdag starter Jeppe i et beskæftigelsestilbud, men bliver sygemeldt på grund af stress. Det fremgår ikke yderligere informationer om beskæftigelsestilbuddet i sagen. Jeppe får efterfølgende uddannelsesydelse.

Da Jeppe er 18 år og seks måneder, bevilger kommunen socialpædagogisk støtte i seks til ti timer om måneden til Jeppe. Denne støtte ophører tre måneder efter, da Jeppe ikke ønsker støtten.

Jeppe søger om optagelse på den sociale boligliste, da han er 19 år. Kommunen giver Jeppe et tilbud med mulighed for indflytning tre måneder efter. Sagen indeholder flere boligtilbud, og det fremgår ikke klart, hvornår Jeppe har takket ja til et tilbud. Jeppe flytter ind i en bolig, da han er 19,5 år.

Der sker ikke yderligere i Jeppes tilværelse, og han bliver gradvist mere selvskadende og har tiltagende selvmordstanker. Kommunen vurderer, at der er behov for støtte enten i form af mentor eller mestringsvejleder.

Ud fra sagens akter er det ikke muligt for Ankestyrelsen at kommentere på, hvorvidt der er indikationer på, om Jeppe modtager støtte efter det fyldte 18. år, der modsvare hans behov. Det fremgår af sagens oplysninger, at kommunen bevilger socialpædagogisk støtte efter § 85, men at Jeppe vælger at frasige sig hjælpen. Det fremgår også af sagen, at Jeppe henvender sig senere med behov for en bolig, og at Jeppe har en tiltagende selvskadende adfærd og ikke kommer ud. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne skal vejlede borgere om den hjælp og støtte, som kommunen kan yde, også selv om borgeren tidligere har frasagt sig støtten.

KAPITEL 17

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42.

Merudgifter efter servicelovens § 41.

Sagsbeskrivelse om Alex

ALEX

Alex har en medfødt sygdom, som blandt andet medfører nedsat lungefunktion og hyppige infektioner. Alex har behov for et rent og tørt indeklima.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Alex bor alene sammen med sin mor. Alex' mor modtager tabt arbejdsfortjeneste på fuld tid blandt andet på grund af Alex' plejebehov aften og nat og behov for ekstra rengjort hjem. Da Alex er 16 år ændres dette til tabt arbejdsfortjeneste ad hoc efter behov for eksempel i forbindelse med Alex' indlæggelser, ekstra sygedage og møder om Alex eller lignende. Bevillingen med tabt arbejdsfortjeneste ophører omkring et halvt år før, Alex fylder 18 år. Moren kommer i arbejde, men beskriver at være presset over at skulle passe både arbejde og Alex. Det ses ikke i sagen, at kommunen har vurderet, om der kan gives en bevilling med enten praktisk hjælp eller aflastning.

Familien bevilges dækning af merudgifter som følge af Alex' funktionsnedsættelse. Det er enkeltstående merudgifter til fx tøj og i forbindelse med Alex' indlæggelser. Der er også blevet dækket løbende merudgifter til medicin, kørsel til og fra skole, vask, husleje og elforbrug til særligt luftrensningsanlæg.

Det fremgår af sagen, at der sker en tilpasning af støtten op mod det fyldte 18. år, hvor kommunen meddeler Alex' mor, at bevillingen med tabt arbejdsfortjeneste ophører senest omkring et halvt år før, at Alex fylder 18 år. Kommunen vil i den forbindelse se på, hvordan Alex' plejebehov bliver tilgodeset.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Da Alex er 16,5 år, tager kommunen hans sag op på et internt møde, hvor børneafdelingen orienterer voksenafdelingen om, hvilke borgere, de kan forvente, har behov for hjælp efter det fyldte 18. år. Rådgiveren på børneområdet har forud for mødet fortalt moren, at hun forventer, at Alex skal overgå til voksenafdelingen og spørger til morens forventninger i forbindelse med, at Alex bliver 18 år. Moren forventer, at Alex bliver boende hjemme, til han er klar til at flytte.

Et halvt år før Alex fylder 18 år efterspørger moren et møde med voksenafdelingen med henblik på at afdække, hvad der findes af muligheder for at få hjælp til Alex efter det fyldte 18. år. Kommunen planlægger et overdragelsesmøde kort efter, hvor rådgiver på børne- og voksenområdet skal deltage. Dagsordenen for mødet er åben, og moren får blot oplyst, at der kan stilles spørgsmål om Alex fremtid og om dækning af merudgifter. Mødet ender med at blive aflyst grundet rådgivers fravær.

To måneder, inden Alex fylder 18 år, er der igen dialog om et overdragelsesmøde, men dette ender med at blive aflyst grundet sygdom hos familien.

Der afholdes ikke et egentligt møde med familien i forbindelse med overgangen, men der er mailkorrespondance med moren om dækning af merudgifter efter det fyldte 18. år. Der er i det hele taget løbende dialog med forælderen, men der ses ingen dialog med Alex.

UDREDNING EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Rådgiveren på børneområdet har med morens samtykke videregivet oplysninger til voksenafdelingen i forhold til bevilling af merudgifter.

To måneder før Alex fylder 18 år, udfylder han sammen med sin mor et samtaleskema, som beskriver hans udfordringer og styrker i hverdagen. Skemaet ligger til grund for vurderingen af, om Alex er omfattet af den personkreds, der har ret til dækning af merudgifter. Der foretages ikke yderligere udredning med henblik på overgang til voksenbestemmelserne, og alle relevante oplysninger i sagen overleveres til voksenområdet.

Af sagens akter fremgår det, at der er en dialog mellem rådgiveren og Alex' mor i form af mailkorrespondance om hjælp til Alex. Det fremgår af sagen, at Alex' mor har svært ved at overskue at holde møder med kommunen, særligt efter hun er startet på arbejde. Efter det fyldte 18. år har moren fortsat dialog med rådgiveren. Moren henviser til, at det sker efter aftale med Alex. Rådgiveren henvender sig til Alex, men det ser ud til, at han ikke kan overskue henvendelserne, så det er moren, der besvarer henvendelserne. Ankestyrelsen bemærker, at kommunerne bør vejlede de unge og deres forældre om fuldmagt eller værgemål, hvis de unges funktionsniveau indikerer, at det er relevant. Det fremgår desuden af sagen, at børneafdeling, voksenafdeling og uddannelsesafdelingen er inddraget omkring overgangen.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Merudgifter efter servicelovens § 100.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Alex får dækket merudgifter til blandt andet medicin, handicapbil, vask og tøj. Kommunen har ved bevillingen taget udgangspunkt i forælders oplysninger om udgifterne.

Moren har fortsat dialog med rådgiveren og henviser til, at det sker efter aftale med Alex. Rådgiveren henvender sig til Alex, men det virker som om, at han ikke kan overskue henvendelserne, så det er moren, der besvarer henvendelserne.

Da Alex er næsten 19 år kontakter moren kommunen, fordi hun er bekymret. Alex har ikke bestået sine eksaminer, og de er i tvivl om, hvorvidt Alex skal meldes ledig. Det bliver afklaret, at Alex nok skal på STU, men sagsbehandlingstiden på en sådan bevilling er omkring seks måneder, og der er derfor behov for en afklaring af Alex' indtægt i mellemtiden.

Forælderen skriver kort efter på Alex' vegne til jobcentret på grund af utilfredshed med, at Alex har fået afslag på uddannelseshjælp og i stedet har fået tildelt en skoleydelse.

Ud fra oplysningerne i sagen kan Ankestyrelsen ikke se indikationer på, at den støtte, som kommunen har bevilget, ikke modsvarer Alex' behov. Det fremgår af sagen, at Alex' mor har været sygemeldt og over for kommunen har givet udtryk for, at det er hårdt at passe Alex i hjemmet. Ankestyrelsen bemærker, at kommunerne har mulighed for at bevilge praktisk hjælp, personlig pleje og aflastning efter servicelovens bestemmelser.

Sekretariatet for Klagenævnet for Specialundervisning bemærker, at kommunen skal sørge for, at unge, der har opfyldt undervisningspligten, og er i målgruppen for en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) får et tilbud om en STU. Grundskolen skal være afsluttet, før den unge kan begynde på ungdomsuddannelsen.

Ankestyrelsen pointerer, at kommunen bør vurdere, om der er et udviklingsperspektiv for Axels arbejdsevne, og hvordan denne afklaring og udvikling skal ske. I den forbindelse finder Ankestyrelsen, at deltagelse i STU ikke nødvendigvis betyder, at den unge har udviklingspotentiale til arbejde, da der er stor forskel på indholdet af STU-forløb.

KAPITEL 18

Sagsbeskrivelse om Ida

IDA

Ida er diagnosticeret med personlighedsforstyrrelse og svær depression. Idas funktionsniveau er meget svingende, og i perioder kan hun være meget nedtrykt, selvskadende og isolere sig.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Anbringelse uden for hjemmet efter servicelovens § 52 stk. 3, nr. 7

Samtaleforløb efter servicelovens §11, stk. 3

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Som ung teenager bliver Ida anbragt uden for hjemmet på en institution, der har en specialafdeling for unge med personlighedsforstyrrelse. Kort før Ida fylder 18 år, kommer hun efter eget ønske hjem til sine forældre. Kommunens betingelse for ophør af anbringelsen er, at Ida får bevilget støtte i hjemmet.

Forældrene får bevilliget tabt arbejdsfortjeneste svarende til halv tid, da Ida har svært ved at være alene. Det betyder, at den ene forælder modtager 16 timer om ugen, mens den anden modtager 19 timer. Bevillingen om tabt arbejdsfortjeneste ophører, da Ida starter i 10. klasse.

Ida bliver tilbudt at se en psykolog, som kan støtte hende i forhold til hendes problemer med søvn og mareridt vedrørende indlæggelser. Ida frasiger sig støtten fra psykologen, fordi hun ønsker at klare sig selv, og fordi hun ikke kan se formålet med samtalerne. Rådgiveren giver udtryk for, at hun ikke er enig i denne beslutning, men at Ida ikke kan tvinges til at modtage støtten.

Da Ida er 17,5 år, starter hun i en almindelig 10. klasse uden nogen støtte. Efter Idas ønske ophører bevillingen om tabt arbejdsfortjeneste til hendes forældre på dette tidspunkt. Selvom det er hårdt for Ida at gå i skole, så beskriver hendes forældre, at Ida kommer afsted hver dag, og at hun laver lektier.

Det fremgår ikke af sagens akter, om kommunen undersøger, hvorfor Ida ikke ønsker at modtage psykologhjælp eller, hvorfor Ida ikke ønsker, at hendes forældre skal modtage tabt arbejdsfortjeneste. Ankestyrelsen gør opmærksom på kommunens som del af vejledningspligten skal vejlede borgerne om muligheder for anden støtte også, når denne giver udtryk for ikke at ville modtage støtte. VISO anbefaler ligeledes, at kommunen sikrer sig, at borgeren kender sine muligheder. VISO bemærker desuden, at kommunens børneområde med fordel kunne have inddraget voksenområdet i denne dialog.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Ida bliver vejledt om, at hun ved det fyldte 18. år kan få støtte fra en anden afdeling i kommunen, og Ida giver udtryk for, at hun gerne vil høre mere om de muligheder. Det fremgår dog ikke af sagen, om hun får mere information og vejledning.

Det er generelt svært for Ida at forholde sig til samtaler med sin rådgiver om uddannelse. Det fremgår af sagen, at rådgiveren holder en samtale med Ida, da hun er 16 år, hvor Ida fortæller, at hun gerne vil bo for sig selv efter hendes 18 års fødselsdag.

Rådgiveren planlægger et møde hjemme hos familien, da Ida er 17,5 år. Rådgiveren vejleder om, at når der ikke er foranstaltninger iværksat på sagen ved det fyldte 18. år, så skal det vurderes, om sagen skal henlægges. Ida ønsker ikke at deltage i mødet, og sagen indeholder ikke referat eller lignende fra mødet.

Børnerådgiveren vender tilbage på forældrenes henvendelse med ønske om vejledning efter, at Ida er fyldt 18 år. Børnerådgiveren har også kontakten til Ida efter det fyldte 18. år, fordi Ida ikke har nogen aktive bevillinger og derfor ikke overgår til voksenafdelingen.

Af sagens akter fremgår det, at der er dialog med Ida og hendes forældre om den rette støtte til Ida, inden hun fylder 18 år. Det fremgår også, at forældrene og Ida henvender sig løbende til børnerådgiveren også efter det fyldte 18. år, fordi Ida ikke har fået en voksenrådgiver. Det fremgår ikke af sagen, om Ida er blevet vejledt i forhold til ikke at overgå til voksenregi. Sagen indeholder desuden ikke oplysninger om, at kommunen vejleder Ida om, hvilke muligheder der findes efter det fyldte 18 år.

VISO peger på, at det kunne have været fordelagtigt for Ida at have haft et møde med voksenområdet. VISO ser ikke noget i vejen for, at Ida kan få kontakt til en voksenrådgiver, der kan vejlede og hjælpe hende på trods af, at hun ikke har nogen aktive bevillinger ved overgangen. Dette er især relevant, når Ida har været meget dårlig i løbet af teenageårene.

Det er uklart i sagen, om Idas sag er åben eller lukket, men Idas kontakt med sin børnerådgiver efter det fyldte 18. år kan tyde på, at sagen fortsat er åben. VISO påpeger, at det kan være problematisk, da der så ikke foregår en systematisk overgang, hvilket kan betyde, at Ida kan sidde med skjulte og udækkede behov.

HJÆLP EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Ida frasiger sig gentagne gange hjælp fra en psykolog. Det er dog ud fra sagsakterne ikke muligt at afgøre, om Ida har valgt at frasige sig hjælp fra kommunen på et oplyst grundlag. Det er tvivlsomt, om der mangler bevillinger efter det fyldte 18. år i forhold til tilstrækkeligt at opfylde Idas behov.

Både Ankestyrelsen og VISO bemærker, at det er uklart, hvad der sker med Ida efter det fyldte 18. år. Det er derfor ud fra sagens oplysninger svært for Ankestyrelsen at vurdere, om Ida har valgt at frasige sig hjælp fra kommunen på et oplyst grundlag, og at det dermed er uklart, hvorvidt Ida har udækkede behov efter det fyldte 18. år.

Sagen indeholder ikke oplysninger om, hvad Idas forsørgelsesgrundlag er efter endt 10. klasse. Ankestyrelsen gør opmærksom på, at kommunerne er forpligtet til at finde beskæftigelsesrettede tilbud til en borger, hvis denne modtager forsørgelsesindkomst.

KAPITEL 19

Sagsbeskrivelse om Jesper

JESPER

Jesper lider af en svær nervesygdom. Jesper er blandt andet blevet delvist lam og har nedsat synsevne. Jespers koordinations-, balance- og taleevne er påvirket. Jespers nervesygdom betyder, at han har et omfattende støttebehov.

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Hjælp i hjemmet efter servicelovens § 44, jf. § 83

Dækning af merudgifter efter servicelovens § 41

Familiebehandling/samtaleforløb efter servicelovens § 52

Kontaktperson efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 6

Hjælpe-middel efter servicelovens § 112

Støtte til bil efter servicelovens § 114

Boligændringer efter servicelovens § 116

STØTTE INDEN DET FYLDTE 18. ÅR

Inden sin 18 års fødselsdag bor Jesper hjemme hos sine forældre. Jesper går på en specialskole tre timer nogle af ugens dage.

Da Jesper er teenager, får han bevilget et hjælper-team, som har ham under opsyn 24 timer i døgnet i hjemmet. Jesper får blandt andet hjælp til at rengøre sin tracheostomi op til 25 gange om dagen.

Jespers familie får bevilget merudgifter under indlæggelser, hvor forældrene får dækket kørsel mellem hjemmet og hospitalet, og udgifter til kost og ophold, når forældrene ikke er indlagt sammen med Jesper. I forbindelse med en flytning til et lejemål, der er egnet til at Jesper kan komme rundt, bevilger kommunen støtte til udgifter til dobbelt husleje, depositum og flyttefirma. Kommunen vurderer, at det er nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af Jesper. Kommunen bevilger desuden enkeltstående merudgifter til familien til redskaber til fysioterapi for Jesper.

Familien får også dækket en række løbende merudgifter til blandt andet husleje, ekstra vask, medicinudgifter, kørsel og andre udgifter i forbindelse med bilen.

Familien får også bevilget støtte til forskellige hjælpemidler til Jesper. Jesper bliver også bevilget en kørestol og et kommunikationshjælpe-middel.

Kommunen træffer afgørelse om at støtte familien i deres køb af bil, da det er svært for familien at komme rundt med Jesper uden bil.

Omkring et år efter, at Jespers nervesygdom opstår, bliver hans far bevilget fuld tabt arbejdsfortjeneste svarende til 37 timer om ugen. Kommunen vurderer, at det er nødvendigt, at Jespers far er indlagt sammen med Jesper. Kommunen vejleder Jespers far om, at hans ret til tabt arbejdsfortjeneste kan blive påvirket af bevillingen af et hjælpe-team, fordi pleje-, trænings- og pasningsopgaver bliver varetaget af hjælperne. Kommunen følger løbende op på bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste, og de forlænger den senest, da Jesper er 17,5 år, hvor de beslutter, at Jespers far har ret til tabt arbejdsfortjeneste frem til Jespers 18 års fødselsdag.

Kommunen bevilger Jesper ergo- og fysioterapi. Derudover bevilger kommunen vejledning til forældrene og hjælpe-teamet om forflytninger, hvordan de kan følge op på træningen, brugen af hjælpemidler og gavnlige aktiviteter i fritiden for Jesper.

Da Jesper er 15 år, bliver han bevilget et samtaleforløb efter familiebehandlingen med fire timers samtale om måneden. Det bliver vurderet, at der er behov for at støtte op om Jesper og familien for at fremme hans udvikling. Senere udvider kommunen bevillingen, så Jespers forældre også bevilges psykologsamtaler. Samtalerne har blandt andet fokus på forældrenes erkendelsesproces og sorgbearbejdning i forhold til Jespers sygdomsforløb. Familiebehandlingen ophører kort tid, før Jesper bliver 17 år, men to måneder inden hans 18 års fødselsdag, beslutter kommunen, at han igen har ret til samtaler i familiebehandlingen, da han har det svært psykisk.

Da Jesper er 15 år, bevilger kommunen ham en kontaktperson. Kontaktpersonsordningen bliver løbende forlænget og varer omkring halvandet år. Kommunen vurderer, at kontaktpersonen kan fungere som en fortrolig relation for Jesper, hvor han kan føle sig tryk og drøfte emner, som en ung på 16 år almindeligvis ikke vil drøfte med sine forældre. Kommunen bevilger også en familiekontaktperson, som kan hjælpe forældrene med at navigere i det offentlige system. Begge kontaktpersonsordninger stopper, fordi forældrene ikke synes, at der er en god relation til kontaktpersonerne.

Kommunen vurderer, at Jespers omfattende plejebehov ikke kan tilgodeses i familiens bolig. Det bliver også vurderet, at det ikke er muligt at foretage ændringer i boligen, så den bliver egnet som opholdssted for Jesper. Da Jesper er teenager, flytter familien ind i et nyt hjem, hvor kommunen bevilger støtte til boligændringer.

Da Jesper er 17 år, bevilger kommunen personlig hjælp i hjemmet til Jesper 24 timer i døgnet. Kommunen begrundet bevillingen med, at Jesper har et omfattende behov for praktisk hjælp, hjælp til personlig pleje og behov for respiratorisk hjælp 24 timer i døgnet. Hjælperen skal både varetage overvågningsopgaver og praktiske opgaver i hjemmet. Der er tale om, at kommunen opretter en samlet ordning, hvor den samme hjælper varetager opgaver for både kommunen og regionen ved fx både at yde praktisk hjælp og varetage opgaver med respiration.

Ud fra sagens akter ser Ankestyrelsen, at der løbende er dialog med forældrene, og at der bliver afholdt børnesamtaler med Jesper. Samtalerne har dog været fravalgt i de perioder, hvor Jesper alene har været i stand til at kommunikere med sine øjne og lyde. Det fremgår også af sagen, at kommunen har udarbejdet en opdateret handleplaner til Jesper.

Det fremgår ligeledes af sagen, at der løbende kommer nye ansøgninger på flere af bevillingerne af hjælpemidler, som kommunen følger op på.

FORBEREDELSE AF OVERGANGEN

Kort tid før Jesper bliver 15 år, giver sundhedsvæsenet over for kommunen udtryk for, at Jesper formentlig flere år ud i fremtiden har brug for døgnpleje og specialiseret rehabiliterende træning. De vurderer, at Jesper har et udviklingspotentiale, men at det ikke er Jespers far, der skal stå for plejen og støtten, da der er behov for en særlig og fokuseret indsats.

Da Jesper er 15 år, inviterer kommunen forældrene til informationsaftener om temaer, som optager unge med

handicap, der snart fylder 18 år. Det fremgår ikke, om Jespers forældre deltager.

Kort efter Jesper er blevet 17 år, inviterer kommunen sig selv på besøg hos familien til en snak om, hvad der skal ske med Jesper i fremtiden. Familiens kontaktperson er også inviteret med til mødet.

Omkring et halvt år før Jespers 18 års fødselsdag giver Jespers mor udtryk for, at der er behov for et overdragelsesmøde, så Jespers sag bliver overdraget korrekt til voksenområdet. Kommunen omtaler også flere gange, at der skal afholdes et overdragelsesmøde, men der er hverken referat, deltagerliste eller lignende fra et sådant møde.

Omkring samme tid spørger hospitalet kommunen, om faderen kan blive ansat til at pleje Jesper, når Jesper fylder 18 år. Børnerådgiveren henviser rådgiveren på voksenområdet, som skal overtage Jespers sag. Voksenrådgiveren vender tilbage og forklarer, at det på daværende tidspunkt ikke er afklaret, om faren kan blive ansat som hjælper, da afdelingen er ved at afklare Jespers behov for hjælp og afdække forskellige muligheder for støtte, når han fylder 18 år.

Kort tid efter indkalder kommunen familien til et møde om afslutningen af Jespers ergo- og fysioterapi. Mødet har fokus på, hvordan den nødvendige viden bliver videregivet til voksenområdet. Mødet skal afholdes, inden familiens møde med den nye rådgiver, som dog ikke er omtalt yderligere i sagen. På mødet bliver der udarbejdet en oversigt over Jespers hjælpemidler, og hvordan der skal arbejdes med dem fremover. Familien bliver også vejledt om, hvordan de skal forholde sig til træning af Jesper.

Kommunen holder møde med psykiatrien tre måneder, før Jesper bliver 18 år. På mødet er der fokus på farens situation, når Jesper bliver 18 år. Jespers far bliver vejledt om sine muligheder.

En måned før Jespers 18 års fødselsdag giver familiebehandlingen udtryk for, at der er behov for at afholde et opfølgningsmøde umiddelbart, før Jesper fylder 18 år med henblik på, om Jesper har behov for et tilbud svarende til familiebehandling også efter det fyldte 18. år.

Dagen efter at Jesper er fyldt 18 år, meddeler rådgiveren fra børnerområdet via brev, at Jespers sager om hjælpemidler er videregivet til andre forvaltninger i kommunen. Rådgiveren beskriver, hvilke sager der er givet til hvilke forvaltninger, og hvordan forvaltningerne kontaktes.

Det fremgår ikke af sagens oplysninger, at kommunen følger op på hverken familiebehandlings ønske om, at der skal holdes et opfølgningsmøde eller forældrenes ønske om et overleveringsmøde.

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83

Ekstern bostøtte efter servicelovens § 85

Aflastning efter servicelovens § 84

Ledsageordning efter servicelovens § 97

Hjælperteam fra regionen efter sundhedslovens regler

Midlertidigt botilbud efter servicelovens § 107

Handicapvenlig bolig efter almenboliglovens § 54 a

Merudgifter efter servicelovens § 100

STØTTE EFTER DET FYLDTE 18. ÅR

Da Jesper fylder 18 år, bliver hans far værge for Jesper.

I forbindelse med at Jesper fylder 18 år, bliver han bevilget praktisk og personlig hjælp henover hele dagen efter servicelovens § 83. Bevillingen bliver givet som en samlet ordning i samarbejde med regionen, som yder overvågning og respiratorisk hjælp.

Jesper bliver bevilget vederlagsfri fysioterapi og sygepleje.

Kommunen vurderer, at Jesper har ret til en ledsagerordning umiddelbart efter det fyldte 18. år.

Tre måneder efter Jespers 18 års fødselsdag, afgør kommunen, at Jesper skal visiteres til en handicapvenlig bolig, fordi hans funktionsniveau er nedsat i en sådan grad, at han har brug for et specialindrettet hjem. Kort tid efter har Jesper plads på et rehabiliteringsophold, indtil han kan flytte i en anden bolig. Dette ophold bliver givet efter servicelovens § 84. Bevillingen er en midlertidig løsning.

Omkring tre måneder senere flytter Jesper ind i den handicapvenlige bolig, som kommunen har vurderet er egnet til ham. Boligen er bevilget efter almenboliglovens § 54 a. I forbindelse med Jespers indflytning bliver boligen

indrettet til ham. Boligændringerne bevilges efter servicelovens § 116.

Jesper får dækket merudgifter efter servicelovens § 100. Der bliver dækket udgifter til medicin, bilen og handicapbetinget kørsel. Jesper får bevilget bleer, kateter og tilhørende poser samt kompressionsstrømper efter servicelovens § 112 om hjælpemidler.

TILPASNING AF STØTTEN EFTER VOKSENBESTEMMELSERNE

Kort efter Jespers 19-års fødselsdag beslutter kommunen, at Jesper fortsat er berettiget til støttende samtaler efter servicelovens § 85.

Efter det fyldte 18. år har Jesper også haft en ordning med selvudpeget hjælp efter servicelovens § 94. Jespers far har i perioder været ansat som selvudpeget hjælper, men omkring et år efter overgangen overtager kommunen alle opgaver omkring Jesper ud over respiratorisk hjælp, som fortsat bliver varetaget af regionen.

Af sagen fremgår det, at Jesper har et stort behov for hjælp og støtte. Ud fra sagens akter kan Ankestyrelsen ikke se indikationer på, at kommunen efter det fyldte 18. år ikke tilgodeser Jeppes støttebehov med de bevillinger, som kommunen giver. Det fremgår dog ikke om kommunen har foretaget en vurdering af, om Jesper har behov for et uddannelsesforløb eller anden beskæftigelse.